

Latvijas Okupācijas muzejs

Apkārtraksts nr. 45, 2018. gada vasarā Rīgā
Museum of the Occupation of Latvia / Newsletter Nr. 45, Summer 2018, Rīga

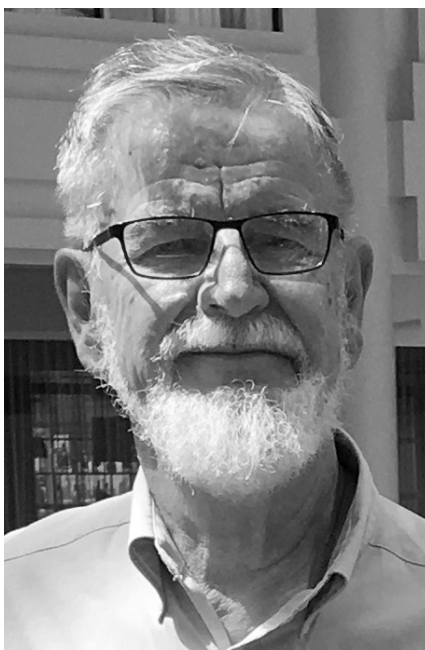
Latvijas Okupācijas muzeja ģenēze

Muzeja idejas sākums bija Vācijā, Polijā, Čehoslovākijā un citās Austrumeiropas zemēs un Izraēlā, kur desmit vasaras pasniedzu vēsturi. Ar apmēram trīsdesmit studentiem ceļoju divpadsmit nedēļas no Londonas līdz Ēģiptei. Studenti iepazinās ar jaunlaiku vēsturi tur, kur tā bija risinājusies. Bieži apskatījām muzejus. Piemēram, izstādi Dahavas koncentrācijas nometnes muzejā. Galvenais, mani stiprinājās doma, ka kādreiz līdzīgi būtu jāparāda Latvijas apspiestība zem okupācijas varām. Tāda iespēja pavērsās, kad Padomju Krievijas impērija sabruka 1991. gadā.

Starp tā laika Pētera Stučkas Latvijas Valsts universitāti un Viskonsinas Universitāti Oklērā ASV bija noslēgts līgums par sadarbību. Divas nedēļas pēc Latvijas neatkarības atgūšanas mēs, septiņpadsmit Viskonsinas studenti un programmas direktors, ieradāmies Rīgā. Studenti pavadīja Latvijā vienu semestri un apmeklēja universitāti. Drīz kļuva skaidrs, ka Rīgā nav neviena muzeja vai memoriāla, kur studenti varētu skatīt Latvijas jaunāko laiku vēsturi. Tad sapratu, ka mana vēlēšanās un apņemšanās Latvijā radīt muzeju līdzīgu tiem, kurus bijām apmeklējuši daudzajās vasarās vēstures semināros, būtu risinājums aktuālajai situācijai.

Doma par muzeju sāka īstenoties, kad kādu dienu Rīgā tikos ar Dr. Rūsiņu Albertiņu, vecu draugu no Čikāgas. Izstāstīju viņam par muzeja ieceri un nepieciešamību. Saņēmu no drauga jūsmīgu atsaucību un padomu, kā radīt sabiedrības atbalstu. Tad nejauši saskrējos ar Gundegu Micheli, sirsnīgu paziņu no studentu gadiem. Lai pārrunātu muzeja ieceri, brokastojām viesnīcas "Rīdzene" restorānā. Biju gandarīts, ka Gundega ar interesi uzņēma manu ieteikumu par muzeju. Nākamajā tikšanās reizē vienojāmies, ka muzejam ir jābūt.

Pirmais solis bija sagatavot projektu, ko iesniegt kultūras ministram

Paulis Lazda

Raimondam Paulam. Biju gatavs to uzrakstīt no savām piezīmēm, bet lūdzu Gundegu to pārrakstīt savā skaistajā rokrakstā. Nākamajā dienā gāju uz Kultūras ministriju. Tur tikos ar ministru Paulu. Izstāstīju ideju par muzeju, kas parādītu mūsu tautas un valsts likteni okupācijas laikā. Latvija, kā saka, bija iekritusi atmiņu akā, tā bija aizmirsta un nezināma. Latvijā ilgā, bet nesenā okupācija nebija skaidri aptverta. Turklāt Latvija bija pakļauta plašai apsūdzības kampaņai Eiropas un Amerikas presē, kas sistemātiski apmeloja latviešu tautu, kropļoja Latvijas vēsturi vai pat to pilnīgi noliedza. Piemēram, ievērojamais profesors Frensis Fukujama, "Vēstures beigu" autors, bija rakstījis, ka Baltijas vēsture sākās tikai 1991. gadā. Ministrs bez kavēšanās piekrita manam skaidrojumam un pamatojumiem, bet ar vienu "aķi"! Ministrija atbalstīs projektu, bet nevar uzņemties atbildību to īstenot. Bija skaidrs, ka darbs ir mūsu: piesaistīt zinīgus, mērķtiecīgus darbiniekus, iegūt relikvijas un dokumentus, atrast telpas un iegūt sabiedrības izpratni un atbalstu.

Kultūras ministrijas atbalsts bija ļoti svarīgs, pat izšķirošs. Raimonds

Pauls iepazīstināja mani ar ministrijas Muzeju sektora vadītāju Intu Bušmani. Bez viņas efektīvā atbalsta es būtu galīgi pazudis. Lai iegūtu pamatīgu zinātnieku līdzdarbību, tikāmies ar Zinātņu akadēmijas prezidentu profesoru Jāni Stradiņu, un viņš iesaistījās muzeja tapšanas darbā. Iepazinoties ar kaimiņu Valdemāra ielā, rakstnieku un Atmodas ciņu dalībnieku Andri Kolbergu, kas ar savu asprātību un rakstnieka talantu ātri iejutās projekta darbā. Metu tiklu plašāk. Iepazinoties ar profesoru Leonu Taivānu, kura pieredze ar okupācijas varas iestādēm un valodu zināšanas bija vērtīgas ekspozīcijas pirmā posma iekārtošanai. Iepazinoties ar vēsturnieku Rihardu Pētersonu. Prātā palikuši viņa nopietnie un grūtie jautājumi par muzeja iespēju pastāvēt.

Gundega Michele piesaistīja arī citus darbiniekus, kuri palīdzētu izveidot un iekārtot izstādi. Bieži tikos ar ministru Paulu. Reiz noķēru viņu nedūšā. Sarunas sākās par vēstuli, kuru viņš bija saņēmis no Amerikas. Tajā izteikti pārmēti un neuzticība viņa darbam un tika apšaubīts Paula patriotisms. Apgalvoju, ka tāds uzskats būs izņēmums trimdinieku sabiedrībā. Tad pie lietas – pārspriedām iespējamās muzeja telpas. Pauls minēja vietu, kuru es nepazinu, – tā sauktās Jēkaba kazarmas pie Kara muzeja. Tas neizdevās. Piemērota telpa, protams, bija eksistences jautājums muzejam.

Reiz šķērsoju Strēlnieku laukumu un skvēru ar Leonu Taivānu. Viņš ar zināmu ironiju norādīja uz melno ēku laukumā, bijušo Sarkano strēlnieku muzeju. Ironija bija tāda, ka ēka celta, lai godinātu Ļeņinu. Vēsturei mainoties, Strēlnieku muzejs tika slēgts, un iecerētais Okupācijas muzejs atklātu Padomju Krievijas un komunistu totalitārisma politikas necilvēcisko raksturu un sekas. Tā sākās garā cīņa, lai taptu Okupācijas muzejs. Nu jau pagājis ceturtdaļgadsimts. Šodien esam gandarīti par muzeja statusu kā neaizskaramu kultūrvēstures nacionālo interešu objektu. //

The Genesis of the Museum of the Occupation of Latvia

The genesis of the museum was in Germany, Poland Czechoslovakia, other East European countries and Israel, where I spent ten summers leading a travel seminar. With approximately thirty students, I traveled for eleven weeks from London through Europe to Egypt introducing students to history in the places where it had happened. Often we visited museums. (As we carefully studied exhibits in the Dachau concentration camp museum, I did not imagine that a former prisoner there, Imants Kalniņš, would one day sit on the board of the Occupation Museum.) I observed, and learned about new ways of presenting expositions and organizing museum space. But most important, the conviction grew in me that someday Latvia's repressive occupation must be presented and understood in a similar way. Such an opportunity presented itself with the collapse of the Soviet Russian Empire in 1991.

The then Pēters Stučka Latvian University and the University of Wisconsin-Eau Claire had signed an agreement of cooperation. Two weeks after Latvia reclaimed its independence, we – seventeen Wisconsin students and their program director – arrived in Riga. The American students spent one semester in Latvia and attended the university. (The program existed for twenty years.) It soon became clear that Riga had no museums or memorials where the students could view Latvia's recent history: fifty-one years of occupation with its terror and repression. I understood that my desire to create a museum in Latvia similar to the museums we had visited for many summers as part of the history seminars would be the solution to the problem.

One day, coming out of the post office I met an old friend from Chicago, Rūsiņš Albertiņš. Walking together, I told him about my hope for a museum, its necessity and possible realization. Rūsiņš re-

sponded with enthusiasm and suggested ways to create public support. Later, I ran into a friend from student days, Gundega Michel. We met for breakfast in the Hotel Rīdzene. I was gratified that Gundega was interested in my suggestion and we agreed to meet again.

The next time, walking along Dzirnavu Street, we agreed, "the museum must happen." The first step was to write a proposal to submit to Minister of Culture Raimonds Pauls. I was ready to write the proposal based on my notes, but asked Gundega to transcribe it in her clear handwriting. The next day, I went to the Ministry of Culture and met with Minister Pauls. I quickly told him about my idea of a museum that would show Latvia's fate for fifty-one years under occupation. Latvia had fallen into a "memory hole" – forgotten and unknown, and Latvians themselves had only a limited comprehension of their recent history. Furthermore, Latvia was being subjected to a campaign of defamation in the European and American press that systematically lied about Latvia, twisted Latvia's history or even completely denied it. For example, Francis Fukayama, author of "The End of History," had written that Baltic history began in 1991. Without hesitating, Minister Pauls agreed to my proposal – but with one caveat: the Ministry of Culture would support the project but could not be responsible for its realization. This job fell to us! We now had to identify knowledgeable, committed colleagues, get artifacts and documents, find a location and build public support.

The support from the Ministry of Culture was extremely important. The minister introduced me to the Director of Museums, Inta Bušmane. Without her efficient work in support of the project we would have been lost. To gain the support of respected academics, I invited the president of the Academy of Sciences, Jānis Stradiņš, to meet in the Riga Hotel restaurant. We immediately had a meeting of minds. I met my Valdemar Street neighbor, writer, witness to the occupation and participant in the National Awakening

movement, Andris Kolbergs. With his sharp wit and literary talent, he quickly fit into the work of the project. I threw my net wider, met with Professor Leons Taivāns, whose experience with the occupation authorities and skill in languages were valuable for constructing the first stage of the museum exhibit. I met art historian Rihards Pētersons. I still remember his incisive questions about the viability of such a museum. My colleague, Gundega Michel identified other individuals who would design and construct the museum exhibit. I met often with Minister Pauls. One day, when I arrived he was in a despondent mood. He had received a letter from the US expressing doubt about his patriotism and commitment to Latvia. I assured him that this opinion was an exception in Latvian communities in the US. Then, we turned to the question of a location for the museum. He suggested buildings close to the War Museum, Jēkaba kazarmas, but this did not work out. An appropriate location was, of course, vital to the success of the museum.

One day, I was crossing a square in the old town with my new acquaintance and museum project supporter, Leons Taivāns. He pointed to a dark box of a building in the square and, with an ironic tone, suggested this as a venue. The building had housed a museum dedicated to the Red Riflemen and had been erected to honor Lenin. When the wheel of history turned, the museum was closed. Locating the Occupation museum, which would reveal the inhuman character and consequences of Soviet Russian and communist/totalitarian policies there would be more than ironic. Thus began the long battle to create the museum where it now stands. A quarter of a century has passed with many political changes and battles. Today, I am gratified that the museum has the status of a cultural/historical object of national interest. //

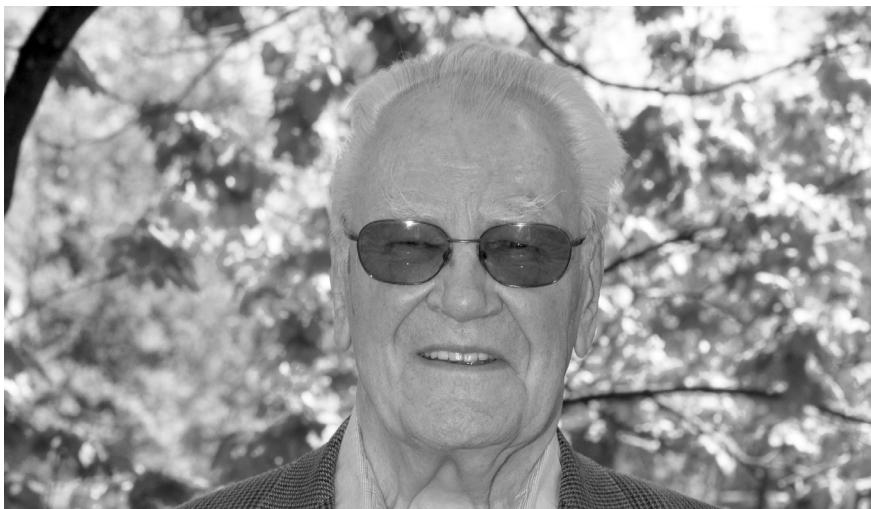
Paulis Lazda,
Latvijas Okupācijas muzeja idejas
autors // Paulis Lazda,
author of the Occupation Museum
project

1918–1990–1993–2018

Tieši pirms 28 gadiem es stāvēju zem kupli saplaukušajām liepām gar Jēkaba baznīcas sienu iepretī Latvijas PSR Augstākās Padomes ēkai. Bija 1990. gada 4. maija pievakare. Pavasaris bija atnācis agrāk nekā šogad. Ap mani bija liels ļaužu pulks, kas skaitīja līdzī, kā iekšā deputāti balso par Latvijas neatkarības atjaunošanu. Man bija magnetofons un radio. Tas viss ieskaņots, ieskaitot lielo sajūsmu, kad bija sasniegta kritiskā 134. balss par neatkarību, atjaunota 1918. gada 18. novembrī deklarētā Latvijas Republika un 1922. gadā apstiprinātā demokrātiskā Satversme. Tajā brīdī pēkšņi no "LPSR" uz neatgriešanos pazuda "PS" un palika "LR". Es toreiz biju viens no pirmajiem Fulbraita profesoriem okupētajā Latvijā, un 4. maijs bija manas viesprofesūras vispacilājošākais brīdis. Tas droši vien bija arī brīdis, kad man kļuva skaidrs – jā-atgriežas mājās dzimtajā zemē.

Šogad 4. maijs zīmīgs ar to, ka tas notiek pacilājošajā Latvijas valsts simtgades noskaņā. Mēs Latvijas Okupācijas muzejā esam līdzīgi pacilāti, gaidot savu ceturtdaļgadsimtu. Jā, profesora Pauļa Lazdas un viņa domubiedru dibinātais muzejs ir strādājis jau kopš 1993. gada. Šajā laikā tas kļuvis Latvijā un ārzemēs atzīts tautas vēsturiskās atmiņas glabātājs par laiku, kad Latvija bija svešu varu okupācijā un pastāvēja vienīgi tautas pārliecībā, cerībās un Rietumu pasaules apņēmībā neatzīt Latvijas okupāciju un starptautiskajās tiesībās uzturēt dzīvu Latvijas Republiku. Mēs svinēsim muzeja 25. gadadienu 27. jūnijā – saulgriežu laikā, gaidot varenākos Latvijas Dziesmu svētkus tautas vēsturē.

Bijām cerējuši muzeja ceturtdaļsimtgadi un Latvijas simtgadi svinēt savā Nākotnes Namā ar jauno ekspozīciju. Tā vedīs apmeklētāju no 1918. gada cauri divu totalitāru varu destruktīvajai okupācijai pa dziedošo "Baltijas ceļu" 1989. gadā uz valsts augšamcelšanos un tās grūto atjaunošanu uz okupācijas varu atstātajām

Valters Nollendorfs 2018. gada 7. maijā // May 7, 2018

fiziskajām un garīgajām krāsmatām. Bijām domājuši par tematisku izstādi, veltītu Latvijas neatkarības saglabāšanai tautas atmiņā – gan Sibīrijā, gan trimdā, gan Latvijā. Bez tās nebūtu bijis iespējams ne 1990., ne arī 2018. gads. Tā bijām cerējuši, bet tas viss pagaidām paliek jaunās ekspozīcijas plānos un maketā. Bet ne tikai, un vairs ne uz ilgu laiku.

Jo tieši mūsu 25. gadā beidzot varēsim durēt zemē pirmo lāpstu un Nākotnes Nama pamatos guldīt kapsulu ar pagātnes vēstījumu nākotnei. Šo rakstot, gaidu tuvākajās dienās ziņu, ka ir izvēlēts celtnieks. Tinot uz priekšu: pēc 10 dienām ziņa ir pienākusi, drīz slēgs līgumu, un mums beidzot būs nams, kurā cienīgi varēsim glabāt tautas atmiņu un piemiņu un no kura pasaulei varēsim nemitīgi atgādināt patiesību par mūsu zemes, tautas un valsts likteņiem. Tā ir ilgi gaidīta un lolota dāvana, par ko paldies visiem, kuri par to gādāja un kuru materiālo un garīgo ieguldījumu mēs neaizmirsīsim nekad. //

1918–1990–1993–2018

At this moment 28 years ago, I stood under the linden trees along the wall of

St. Jacobs Cathedral in Riga in front of the Supreme Soviet of the Latvian SSR. It was late afternoon on 4 May 1990. A large mass of people was standing around counting the vote for the renewal of Latvian independence. I recorded it all, including the spontaneous jubilation when the critical 134th yes vote was reached. With that the Republic of Latvia, first declared on 18 November 1918, was renewed, and the democratic Constitution of 1922 reinstituted. I was one of the first Fulbright professors in occupied Latvia, and this was the most exhilarating moment of my guest professorship. It was almost certainly the moment when it became clear: I must return to my native country.

This year, the 4th of May is especially significant. It comes with the spirit of Latvia's 100th anniversary. We in the Museum of the Occupation of Latvia are equally uplifted, as we are celebrating our 25th anniversary. Indeed, the Museum founded by Professor Paulis Lazda and his associates has been working since 1993. It has become an acknowledged and respected steward and preserver of the nation's memory about the time when Latvia was occupied by foreign powers and as a state existed only in the faith of its people and the firm resolve of the Western world to maintain Latvia's de jure ex-

istence in international law. We will celebrate our anniversary on 27 June, between the summer solstice and the grandest Latvian Song Festival in the nation's history

We had hoped to celebrate our quarter century and Latvia's century in our new Building for the Future with a new exposition. As designed it leads the visitor from the year 1918 through the destructive occupation of two totalitarian powers and along the singing Baltic Way of 1989 to resurrection of the state and its difficult reconstruction on the physical and mental ruins left by the occupation regimes. We had conceived a temporary exhibition dedicated to the preservation of the ideal of independence in the memory of the nation – in Siberia, in Western exile, in occupied Latvia. Without this memory neither 1990, nor 2018 would have been possible. That is what we had hoped for, but for the time being it is all saved in the plans and the scale model of the new exhibition. But not only and finally not for long.

Exactly in our 25th anniversary year we will be able to break ground for our Building for the Future and imbed in its foundation a capsule with a message of the past for the future generations. As I am writing this, I am waiting for news that the builder has been chosen. Fast forward: ten days later it has happened, the contract will be signed soon. We will finally have a building in which we will be able to keep the nation's memory safe and commemoration alive; from which we will be able to remind the world about the truth of what happened to our country, nation and state. That is a long awaited and cherished gift for which we thank all those who made it possible and whose material and moral support we will never forget. //

Valters Nollendorfs,
Latvijas Okupācijas muzeja
biedrības valdes priekšsēdis
2018. gada 4.—15. maijā //
Chairperson of the Board
Occupation Museum Association of
Latvia
4-15 May 2018

■ Muzeja vēsture

Latvijas Okupācijas muzeja pirmie 10 gadi

Pamatekspozīcijas 1. daļas atklāšana 1993. gada 1. jūlijā. No kreisās: Valters Nollendorfs, Gundega Michele un OMF padomes priekšsēdis Paulis Lazda // July 1, 1993, at the opening of the first part of the exposition. From the left: Valters Nollendorfs, Gundega Michele and the chairman of the OMF Board Paulis Lazda

✓ 1993. gads

Februārī Viskonsinas Universitātes (ASV) vēstures profesors Paulis Lazda iesniedz Latvijas Kultūras ministrijai ierosinājumu izveidot muzeju, kas liecinātu par Latvijas valsti, tautu un zemi okupācijas laikā no 1940. līdz 1991. gadam. Muzejam paredzēta Latvijas muzeju toreizējā praksē neparasta galvenā misija – nevis oriģinālu vēsturisku vērtību glabāšana, bet vēsturisku notikumu skaidrošana, izmantojot arī dokumentu kopijas un priekšmetu atdarinājumus. Projekts iegūst principiālu Kultūras ministrijas atbalstu un

atļauju pirmajai izstādei izmantot Latvijas Kara muzeja filiāles, bijušā Latviešu sarkano strēlnieku muzeja, telpas Rīgā. Lai projektu īstenotu, 1993. gada 6. maijā 11 personas – Paulis Lazda, Rūsiņš Albertiņš, Andris Kolbergs, Gundega Michele, Vija Muzikante, Ivars Muzikants, Richards Pētersons, Gunārs Priedītis, Jānis Stradiņš, Leons Taivāns, Anna Zoldnere (5 no Latvijas, 3 no Austrālijas un 3 no ASV) – nodibina Latvijas 50 gadu okupācijas muzeja fondu (OMF) kā atklātu sabiedrisku bezpeļņas organizāciju. OMF statūtus reģistrē 1993. gada 21. maijā. >

> Seko intensīvs darbs sagatavot īsu ievadu par apstākļiem neatkarīgajā Latvijā 30. gadu beigās un izstādi "Baigais gads, 1940/1941". Paskaidrojumu tekstus raksta OMF dibinātāji: Paulis Lazda, Gundega Michele, Richards Pētersons, Gunārs Priedītis, Leons Taivāns, Anna Zoldnere. Nolemj, ka teksti būs latviešu, angļu, krievu un vācu valodā. Izstādi iekārto interjeriste Anna Zoldnere. Sagatavošanas darbos iesaistās arī Rūsiņš Albertiņš, Ivars un Vija Muzikanti, Visvaldis Aivars, Aldis Aleks, Teofilis Dreimanis, Alfrēds Geidāns, Zigfrīds Kravalis, Anda Līce, Valters Nollendorfs, Dagnija Staško un Sergejs Švilpe. Jaunais projekts saņem pirmos ziedojumus no atbalstītājiem Austrālijā un ASV.

1. jūlijā atklāj "Baigā gada" izstādi, kas iegūst lielu sabiedrības atsaucību. Atklāšanu ievada mācītājs Augusts Ālers. Dzied Rīgas Doma zēnu koris Jāņa Erenštreita vadībā. Saeimas deputāte Inese Birzniece nolasa ārlietu ministra Georga Andrejeva apsveikumu. Apmeklētājus uzrunā akadēmiķis Jānis Stradiņš, dzejniece Anda Līce un profesors Paulis Lazda.

Annas Zoldneres vadībā izstāde paliek atvērta līdz septembra beigām. Viņa vada turpmākos muzeja izveidošanas darbus Rīgā. Gada beigās arhivāres darbu sāk Brigita Radziņa.

✓ 1994. gads

14. jūnijā Valsts prezidents Guntis Ulmanis atklāj izstādi par nacistiskās Vācijas okupācijas laiku, 1941–1945. Ekspozīcijas sākumā iebūvēts Gulaga barakas atdarinājums, lai atgādinātu un pieminētu, ka pēc 1941. gada 14. jūnija deportācijas tūkstošiem latviešu nonākuši šādās barakās Gulaga ieslodzījuma vai nometinājuma vietās.

Gada beigās darbā pieņem trešo darbinieku – administratoru un datoru speciālistu Ralfu Berzinski. OMF nopērk pirmo datoru. Ziemas mēnešos muzejs apmeklētājiem ir slēgts, jo būvē jaunus standus un vitrīnas, kas gandrīz piepilda visu ekspozīcijas zāli (600 m²). Lai visu telpu izmantotu, nojauc trīs metrus augsto Ļeņina barreljefu, kas pie betona sienas piestiprināts zāles galā.

Gulaga barakas atdarinājums // Reconstruction of a GULAG barracks.

✓ 1995. gads

Maija sākumā Muzeja dziļajā pagrabā pārsprāgst ūdensvads, appludinot visu pagraba telpu. Brigita Radziņa pierunā ugunsdzēsējus ūdeni izsūknēt un ūdensvadu salabot.

14. jūnijā Valsts prezidents Guntis Ulmanis atklāj ekspozīcijas posmu par Staļina varas gadiem Latvijā, 1945–1953.

Melngalvju nama būvdarbu vajadzībām muzejs zaudē 45 m² no vestibila platības un sienu abos stāvos, kur bija piestiprinātas ekspozīcijas ievada fotogrāfijas un dokumenti. Ievadu saīšina un pārkārto.

Septembrī trīs muzeja darbinieki, direktore Anna Zoldnere, vēsturnieks Richards Pētersons un administrators Ralfs Berzinskis, dodas vizītē uz ASV, kur apmeklē vairākus muzejus, ieskaitot jauno Holokausta muzeju Vašingtonā. Viņi piedalās paplašinātā OMF sēdē Vašingtonā. Līdzekļu vākšanas uzlabošanai sēdē nolemj iesaistīt OMF pārstāvjus ASV, Kanādā, Austrālijā un Eiropā un dibināt atbalsta grupu ASV. Gada beigās muzejā strādā pieci pastāvīgi darbinieki, ieskaitot rakstnieci Andu Līci, kas uzņemas sagatavot muzeja apkārtrakstu.

✓ 1996. gads

14. jūnija atzīmēšanai muzejs noorganizējis plašu programmu. Pēc piemiņas brīža pie Brīvības pieminekļa autobusi aizved represētos un pensionārus uz dievkalpojumu Torņakalna baznīcā. Dievkalpojumam seko gājiens uz piemiņas akmeni Torņakalna stacijā, kur atklāj restaurētu vilciena vagonu, kādos 1941. gada 14. jūnijā deportēja Latvijas iedzīvotājus. Muzejā atklāj ekspozīcijas trešo posmu, 1953–1964, nolasa apsveikumu no Valsts prezidenta Gunta Ulmaņa. Klātesošos uzrunā Eduards Berkļavs.

No Sorosa fonda muzejs saņem līdzekļus videokameras iegādei. Andreja Feldmaņa vadībā videoliecību ierakstus sāk oktobrī un 12 mēnešos iegūst 138 atmiņu stāstījumus. Gundegu Micheli Austrālijas latviešu organizācijas aicina referēt par muzeju 18. novembra atceres sarīkojumos piecās pilsētās. Muzejs izdod pirmos divus apkārtrakstus. Jau pirmajā izteikta pateicība 286 personām un 51 latviešu organizācijai, kas finansiāli atbalstījušas muzeju.

Klivlandē (ASV) nodibina Okupācijas muzeja atbalsta grupu (OMFA), kuru vada Ilze Schwartz. Dagnija Staš-

Jaunās ekspozīcijas iekārtošana. 1994. gads // Assembling the new exposition in 1994

ko sāk strādāt par muzeja Izglītības programmas vadītāju.

✓ 1997. gads

14. jūnijā Valsts prezidents Guntis Ulmanis atklāj muzeja ekspozīcijas ceturto posmu, 1964–1984. Galveno uzrunu teic Lidijsa Doroņina-Lasmane.

No septembra muzejā administrātoru darbu sāk Matīss Kotts (*Matthew Kott*). Muzejs saņem pirmo finansiālo atbalstu no Latvijas valsts – Ls 15 000 ēkas uzturēšanai. No Latviešu fonda saņem līdzekļus otra datora iegādei.

Muzejs atver savu pirmo publikāciju – Benitas Plezeres-Eglītes deportācijas laika zīmējumu un stāstījumu grāmatu "Ar bērnu acīm" latviešu un angļu valodā. Vasarā muzejā sāk darboties grāmatu galds.

Izglītības programmas darbinieki rīko seminārus skolotājiem, organizē skolēnu apmeklējumus un nodarbības muzejā, gatavo vēstures mācīšanas materiālus, izveido publisku lekciju ciklu "Otrās otrdienas", izdod "IPZiņas".

Muzeja apmeklētāju skaits šajā gadā pārsniedz 10 000.

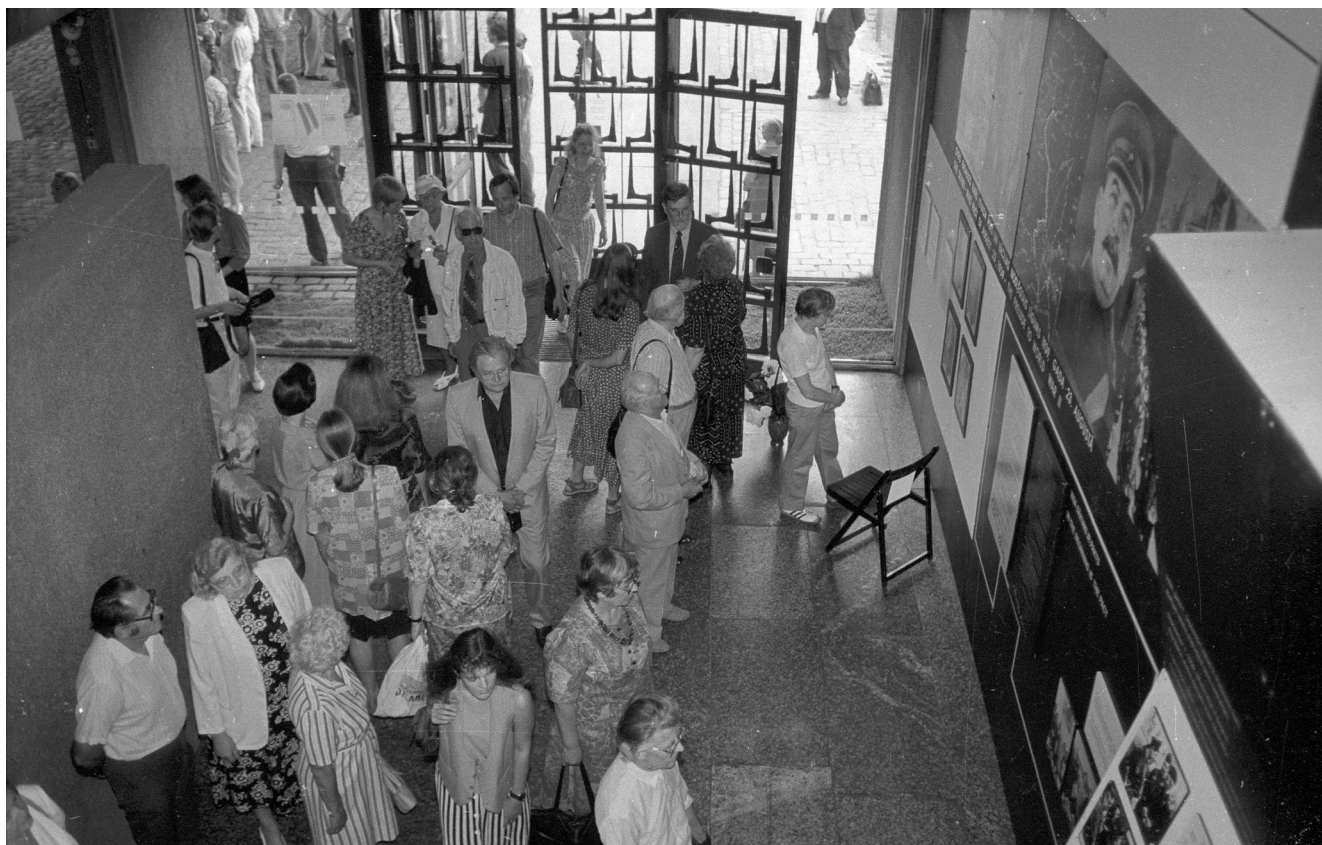

Lai Melngalvju namu uzceltu tā vēsturiskajā vietā, nojauc daļu no OM ēkas. 1995. gads // In order to reconstruct the adjacent Black Heads building on its original foundations, a part of the Occupation Museum had to be razed

✓ 1998. gads

OMF janvārā sēdē apstiprina jaunus statūtus. Okupācijas muzejs ir OMF struktūrvienība. Vasaras sēdē pieņem rezolūciju, ka telpas Latviešu

strēlnieku laukumā ir muzejam vispiemērotākās un vēlamākās. 14. jūnijā Valsts prezidents Guntis Ulmanis atklāj pēdējo pamatekspozīcijas posmu par Atmodu un neatkarības atgūšanu. >

Jaunās ekspozīcijas atklāšana 1995. gada 14. jūnijā. Apmeklētāji muzeja vestibulā // Visitors in the Museum's vestibule at the opening of a new part of the exhibition on June 14, 1995.

- > Augustā muzeja ēku valsts nodod Rīgas domes īpašumā. Kultūras ministrija vēlas Latvijas Kara muzeja un Okupācijas muzeja profesionālu analīzi un salīdzinājumu. Muzejs sagatavo sīku pārskatu par savu darbību, ko iesniedz Muzeju valsts pārvaldei. Slēdziens par Okupācijas muzeja darbu ir pozitīvs: ekspozīcijas tematika nedublē Kara muzeju, krājuma inventarizācija un zinātniskā apstrāde atbilst pareizai muzeju praksei.

Izglītības programma sagatavo muzeja pirmo ceļojošo izstādi "Izpostītā zeme" – par Zvārdes pagastu. Izstāde ar muzeja darbiniekiem ceļo pa 30 Latvijas skolām un nodarbībās iesaista apmēram 4000 skolēnu.

Latvijas premjers Guntars Krasts sagādā līdzekļus, lai muzejs var sagatavot ceļojošo izstādi "Latvija atgriežas Eiropā" par okupācijas vēsturi ar tekstiem latviešu, angļu, vācu un franču valodā. Izstādes 24 lielformāta planšetes pirmoreiz rāda Eiropas Parlamenta ēkā Briselē 1998. gada novembrī. Turpmākajos gados dažādas izstādes versijas nonāk daudzās vietās

OM darbinieki (no kreisās) Andrejs Feldmanis, Anna Zoldnere, Dace Ulpe ar jauno videokameru. 1996. gads // Occupation Museum staff members with the new video camera in 1996. From the left: Andrejs Feldmanis, Anna Zoldnere, Dace Ulpe.

Eiropā, ASV, Austrālijā un Kanādā. Ar valsts dotācijas atbalstu muzejā darbu sāk Pētniecības programma Dr. habil. Henriha Stroda vadībā.

Gada beigās muzejs izdod Valtera Nollendorfa redakcijā sagatavoto grāmatu "Latvijas Okupācijas muzejs, 1940–1991", mākslinieks Alnis Mīt-

ris. Grāmatas teksti ir latviešu un vācu valodā, jo no Vācijas zemes Meklenburgas-Priekšpomerānijas saņemts DM 50 000 pabalsts grāmatas izdošanai. Grāmata sniedz konspektīvu, bet bagātīgi ilustrētu okupācijas laika Latvijas vēstures aprakstu.

No šā gada Prezidenta kanceleja piedāvā muzeja apmeklējumu oficiālajām delegācijām, kas viesojas Latvijā. Pirmie augstie muzeja viesi ir Islandes un Polijas prezidenti un Norvēģijas karalis.

Gada beigās muzeja darbu atstāj Anna Zoldnere un muzeja vadību īslaicīgi pārņem administrators Matiss Kotts.

✓ 1999. gads

Sadarbībā ar muzeja vadību viens no muzeja ēkas autoriem, arhitekts G. Lūsis-Grīnbergs, izstrādājis projektu ēkas piebūvei, kas dotu muzejam nepieciešamās papildu telpas. Projektu piedāvā Rīgas domei, bet to neizskata, un februārī Rīgas dome nolemj muzeja ēku nojaukt un izvietot muzeja ekspozīciju "citās piemērotās telpās". Seko vairāku vietu apskate, bet piemērotas telpas neatrod. Muzeja atbalstītāji sūta Rīgas domei protesta vēstules.

Pamatekspozīcija ir pabeigta, un muzejs sāk veidot tematiskas izstādes. 24. martā prezidents Guntis Ulmanis atklāj piemiņas izstādi "1949. gads. Aizvestie". 14. jūnijā atklāj tematisko izstādi "Dzīvot un izdzīvot ar mākslu", 18. novembrī – tēlniekam Eduardam Sidrabam veltītu piemiņas izstādi.

Muzeja telpas izmanto ar muzeja tematiku saistītu grāmatu prezentācijām. Piemēram, martā D. A. Lēbera (Loeber) grāmata "LU absolventi – juristi, 1919–1944" un I. Zālītes "Slepenais karš pret Latviju", septembrī H. Stroda "Nacionālo partizānu karš. Dokumenti un materiāli".

No jūnija muzeju vada Gundega Feldmane-Zāns, sabiedriskās attiecības pārziņa Dagnija Staško, Izglītības programmu vada Ieva Gundare.

✓ 2000. gads

Janvārī muzejs izdod Izglītības programmas darbinieku sagatavotu grāmata "Dokumenti liecina: Latvi-

Izstādes atklāšana 1997. gada 14. jūnijā. Attēlā no kreisās prezidents Guntis Ulmanis un Paulis Lazda // Opening a new part of the exhibition on June 14, 1997. From the left: President Guntis Ulmanis and Paulis Lazda

Islandes Valsts prezidents Olafurs Ragnars Grímsons ar kundzi Gudrunu Katrīnu Torbergsdotīru 1998. gadā // In 1998, the President of Iceland, Ólafur Ragnar Grímsson, and Mrs. Guðrún Katrín Þorbergsdóttir visit the Museum

jas vēstures dokumentu izlase skolām, 1939–1991". Šī ir pirmā mācību grāmata Latvijas skolām, kura rāda dokumentus faksimilā un sniedz metodoloģiskus norādījumus darbam ar skolēniem. Izmantojot mērķa ziedojumus, 10 un 20 eksemplāru komplektus (kopā apmēram 5000 eksemplāru) uzdāvina 400 skolām.

Martā muzejs izdod pirmo "Gada-

grāmatu", redaktors Heinrihs Strods. "Gadagrāmatu" muzejs turpina izdot vēl astoņus gadus. Jūnijā muzejs izdod Andreja E. Feldmaņa grāmata "Maslenu traģēdija – Latvijas traģēdija". Mērķa ziedojums dod iespēju sagatavot divus pielikumus "Lauku Avīzei" – oktobrī par Okupācijas muzeju un novembrī par valsts svētku nozīmi okupācijas laikā.

Izstādes "Aizvestie" atklāšana 1999. gada 24. martā. Attēlā no kreisās: vēsturniece Inese Šnepsta, prezidents Guntis Ulmanis, Valters Nollendorfs, OM izpilddirektora v. i. Matīss Kotts // March 24, 1999, at the opening of the commemorative exhibition "The Deported". From the left: historian Inese Šnepsta, President Guntis Ulmanis, Valters Nollendorfs, Matthew Kott, temporary director of the Museum

> Aprīlī un maijā muzejā tematiskā izstāde "Cerībai un vienotībai" ir par 1990. gada 4. maija Latvijas Neatkarības deklarāciju. Izstāde sagatavota sadarbībā ar Tautas frontes muzeju. Jūnijā, pieminot pirms 60 gadiem notikušo PSRS uzbrukumu neatkarīgās Latvijas robežpostēniem, atklāj izstādi "Masļuenu traģēdija – Latvijas traģēdija". Septembrī atklāj izstādi "Uz svešu krastu", kas stāsta par bēgļiem no Latvijas, kas 1946. gadā ar motorjahtu sasnieguši ASV krastu. Novembrī atklāj izstādi "Karogi atgriežas", kur rādīti Latvijas karogi, kas izvadāti līdz bēgļu gaitās, okupācijas gados Latvijā slēpti, ieslodzījumā gan no auduma darināti, gan zīmēti.

Piemiņas vietu programma sāk darbu Richarda Pēterona vadībā.

Muzeja darbam ļoti nozīmīgu palīdzību ir snieguši brīvprātīgi darbi-

nieki un stipendiāti. 2000. gada ALJA stipendiāti bija Matīss Kukainis un Marta Ķirse.

✓ 2001. gads

Muzeja vestibālā izstāda "Graudu mucas stāstu" par saimnieku, kas 1944. gadā, bēgļu gaitās dodoties, graudus paslēpis diķī iegremdētā mucā – tie atrasti 2000. gadā.

Māra Loca fotogrāfiju izstādē "Rīga toreiz un tagad" redzamas 50 gados notikušās pārmaiņas. Izstādes "Augusta pučs", "Trimdas tautas tēpi atgriežas un stāsta" un gada beigās "Sniegpārslīšanās" – deportēto un ieslodzīto Latvijas iedzīvotāju brīnumskaisti balto darbu darinājumi piesaista apmeklētāju uzmanību un interesi. Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga 14. jūnijā atklāj deportāciju 60 gadu piemiņas izstādi "Deportācija 14. VI 1941. Deportā-

tion". Izglītības darbinieki sagatavo jaunu izstādi "No okupācijas līdz brīvībai, 1939–1991", kuras teksti ir latviešu, angļu un krievu valodā. Divi komplekti muzeja darbinieku pavadībā sāk ceļot pa Latvijas skolām.

Pasaulē labi pazīstamais arhitekts Gunārs Birkerts Rīgas pilsētai 800 gadu jubilejā dāvina savu Okupācijas muzeja ēkas paplašināšanas vīziju. Oktobrī Rīgas Pilsētas attīstības komiteja nolēmj apturēt ēkas nojaukšanu.

Attīstās muzeja zinātniskais darbs. Muzejs izdod "Gadagrāmatu-2000"; Heinrihs Strods un Valters Nollendorfs darbojas Latvijas vēsturnieku komisijā. Piemiņas vietu programma sāk projektu izveidot čekas upuru piemiņas zīmi pie "Stūra mājas" Stabu ielā Rīgā. Tās tēlnieks būs Gļebs Pančelejevs sadarbībā ar arhitektu Andri Veidemani.

Muzeja gada apmeklētāju skaits pirmoreiz pārsniedz 40 000, no kuriem 3362 ir skolēni.

✓ 2002. gads

Janvārī muzeja vadītājas darbu sāk Gundega Michele.

Galvenais Okupācijas muzeja sasniegums šajā gadā ir 19. jūnijā iegūtā valsts akreditācija. Tas ir apstiprinājums, ka muzejs atbilst profesionālām Latvijas muzeju mērķiem.

Muzejā atklāj divas tematiskās izstādes – "Padomju propagandas plakāti" un "Tirdzniecība Latvijā okupāciju gados" – un piecas mazākas izstādes vestibālā.

Muzejs izdod trīs grāmatas, "Gadagrāmata-2001" (red. Heinrihs Strods), "Latvijas Okupācijas muzejs 1940–1991" (red. Valters Nollendorfs, viss teksts angliki un latviski), "Masļuenu traģēdija – Latvijas traģēdija" (otrs, papildināts izdevums, autors Andrejs E. Feldmanis).

Muzeja starptautiskā ceļojošā izstāde ir skatāma lielpilsētās ASV un Eiropā, ieskaitot galvaspilsētas Vašingtonu, Helsinkus un Londonu. Izglītības programmas ceļojošās izstādes divi komplekti rādīti 18 vietās Latvijā.

Izglītības programmas vadītāja Ieva Gundare saņem Kultūras ministrijas prēmiju par izcilo "muzejpedagoģisko darbību un mērķtiecīgu muzeja sadarbību ar skolām".

Muzeja apmeklētāju skaits jau otro gadu pēc kārtas pārsniedz 40 000. Ievērojamākie apmeklētāji 2002. gadā ir Turcijas, Austrijas, Armēnijas un Lietuvas prezidenti.

Muzeja pirmo 10 gadu pastāvēšanas laikā darbinieki ir strādājuši ne tikai katrs ar savu prātu un gudrību, bet arī ar sirdi. Muzeja darbā ir ieguldīta liela cieņa okupācijas laikā cietušajiem un dziļa mīlestība Latvijai. Muzeja draugu un atbalstītāju loks ir ļoti plašs – tas sniedzas pāri kontinentiem. Muzeja darbam ir palīdzējuši daudzi brīvprātīgi darbinieki. Piemēram, par angļu valodas tulkojumiem muzejam desmit gadu laikā nekas nav bijis jāmaksā. Tulkotāji ir bijuši: Edīte Franklina, Ruta Jostsone, Irēne Lazda,

Izstādes "Masļuenu traģēdija – Latvijas traģēdija" atvēršana 2000. gada 15. jūnijā. Attēlā no kreisās: Anna Zoldnere un Andrejs Feldmanis // At the opening of the exhibition "The Tragedy at Masļueni – Latvia's Tragedy" on June 16, 2000. From the left: Anna Zoldnere and Andrejs Feldmanis

Arhitekts Gunārs Birkerts preses konferencē 2001. gada 16. augustā // Architect Gunnar Birkerts at a Riga press conference on August 16, 2001

Gundega Michele, Valters Nollendorfs, Maija Peniķe, Gunārs Priedītis, Nikolajs Romanovskis, Dagnija Staško, Aivars Staško un citi. Ar vēsturisku piemiņas lietu, dokumentu un fotogrāfiju dāvinājumiem muzeja krājums ir papildināts no nulles līdz vairāk nekā 22 000 vienību. //

> The first Ten Years of the Museum

✓ 1993

In February 1993, history professor Paulis Lazda of the University of Wisconsin submitted a proposal to the Latvian Ministry of Culture. He proposed to establish a museum in Rīga that would present the history of occupied Latvia, 1940 to 1991, as precisely as possible, but without politically motivated embellishments. The proposal was formally accepted, and the vacated Latvian Red Riflemen Museum in the centre of Rīga made available for the first exhibition. To implement the proposal, 11 persons (Paulis Lazda, Rūsiņš Albertiņš, Andris Kolbergs, Gundega Michele, Vija Muzikante, Ivars Muzikants, Richards Pētersons, Gunārs Priedītis, Jānis Stradiņš, Leons Taivāns, Anna Zoldnere) established a non-profit organisation – the Occupation Museum Foundation (OMF), registered in May.

Intense preparation followed and involved Latvians who had recently returned to Latvia from the USA and Australia, and others who themselves experienced the occupation period. The exhibition was planned by the interior designer Anna Zoldnere. Texts, document copies and photos were provided by many volunteers. The Museum received the first financial donations from Latvians living overseas.

The exhibition was opened on July 1. It described the year following the occupation of the independent Republic of Latvia by the Soviet Union in June 17, 1940, when Soviet tanks entered Rīga.

Anna Zoldnere became the Museum's first employee and under her guidance as director, the exhibition remained open until September. Then, work started on the preparation of exhibits for the next occupation period. A second employee, Brigita Radziņa, joined Zoldnere at the end of the year.

✓ 1994

On June 14, the president of Latvia, Guntis Ulmanis, opened the exhibition presenting the period of Nazi German occupation of Latvia 1941–1944/45. In the exhibition hall, a Gulag barracks repro-

duction was constructed and the exhibits filled about one third of the available space. At the end of the year, an IT specialist, Ralfs Berzinskis, joined the Museum and the first computer was purchased.

While the Museum was closed during the winter, stands and showcases were constructed according to the design of Anna Zoldnere. They nearly filled the entire 600 m² hall. A three metre tall bas-relief of Lenin was removed from the end wall.

✓ 1995

At the beginning of May, a clean water pipe broke in the Museum's deep basement and totally filled it with water. Brigita Radziņa persuaded fire-fighters to pump the water out.

On June 14, the president of Latvia, Guntis Ulmanis, opened the new exhibition that presented the occupation period during Stalin's rule, 1945–1953.

Due to reconstruction of the adjoining Black Heads House the Museum lost 45 m² of its vestibule and had to restructure the introduction to the exhibition.

In September, the Museum director Anna Zoldnere, administrator Ralfs Berzinskis and historian Richards Pētersons visited various museums in the USA including the newly opened Holocaust Museum in Washington. They participated in an extended meeting of Museum supporters and discussed fund raising possibilities. By the end of the year, the Museum had five employees including poet Anda Līce, who became the editor of the Museum's Newsletter.

✓ 1996

The Museum organised an extensive program in Rīga for the commemoration of the deportation on June 14, 1941. It included the opening of a reconstructed railway waggon of the type used for transportation of deportees. The third part of the Museum's exposition depicting 1956–1964 opened and a greeting of President G. Ulmanis was read. The main speaker was Eduards Berklāvs who had opposed Russification policies in the 1950s.

A grant from the Soros Foundation made the purchase of a video camera possible and the Museum started collecting audio visual personal testimonies from

eye witnesses of historic events. In November, Gundega Michel travelled to Australia to share news about the development of the Museum.

The Museum published its first two newsletters that included grateful acknowledgement of the financial support it had received. A Museum's support group (OMFA) was established in Cleveland under the leadership of Ilze Schwartz. Dagnija Staško started work as the director of the Museum's new Education Programme.

✓ 1997

June 14, President Guntis Ulmanis opened the exhibition 1964–1984. The main speaker was Lidiya Doroņina-Lasmane who had been severely persecuted for her opposition to the Soviet regime.

In September, Matthew Kott started work as the Museum's administrator. The Museum received its first financial grant from the Latvian government for the upkeep of the building and a grant from the Latvian Foundation to purchase a second computer.

The Museum published its first book: *Through the Eyes of a Child* (in Latvian and English) and during the summer opened a bookstore. The Education Programme was very active and also published its news in the internet. For the first time the yearly attendance exceeded 10 000.

✓ 1998

In January, OMF approved new statutes that clearly defined that it supports and administers the Museum. OMF resolved that the present building is the best location for the Museum.

The last part of the exhibition was completed and opened President Guntis Ulmanis on June 14. In August the Latvian State transferred the ownership of the Museum building to the Rīga City Council. The Museum had to justify its existence in comparison with the War Museum of Latvia and the verdict of the Ministry of Culture was positive for the Museum.

The Education programme prepared a travelling exhibition about the Soviet military aviation training centre in Zvārde. The exhibition travelled to 30 schools. Funds were received to prepare a travelling exhibition about the whole occupa-

tion period with texts in Latvian, English, German and French. In November, 24 large posters were shown in the European Parliament in Brussels. Subsequently several versions of the exhibition travelled to other cities of Europe, the USA, Australia and Canada.

On the basis of a grant from the Latvian State, the Museum started a Research Programme led by Dr. habil. Henrihs Strods. At the end of the year, the Museum published a book in Latvian and German, edited by Valters Nollendorfs, that presents the essential content of the Museum.

The President's Chancellery started to offer a Museum visit to its official visitors. The first such visitors were the presidents of Iceland, Poland, and the king of Norway.

At the end of the year, Anna Zoldnere resigned, and Matthew Kott became the temporary director.

✓ 1999

One of the architects of the Museum building, G. Lūsis-Grīnbergs, presented a plan for its renovation and expansion to the City Council. The Council did not consider it, but in February decided to demolish the present building and transfer the Museum's exhibition to "another suitable location". Several places were viewed, a suitable location was not found. Supporters of the Museum sent numerous protest letters to the City Council.

The Museum started to present temporary thematic exhibitions. The first ones were The 1949 Deportation, To Live with Art, and a commemoration of sculptor Eduards Sidrabs. The Museum provided space for the presentations of books that were related to the occupation period. Quite frequently journalists used the Museum for TV and radio interviews.

Starting in June Gundega Feldmane-Zāns became the director of the Museum. Dagnija Staško took over Public Relations and Ieva Gundare led the Education Programme.

✓ 2000

In January, the Museum published The Documents Testify – a collection of historic document copies prepared by the Education Programme staff for the use by history teachers in Latvian schools. A

special donation enabled sets of 10 or 20 books to be sent free of charge to about 400 schools.

In March, the Museum published its first Yearbooks. In July Andrejs Feldmanis' book was published about the attack on Latvia's border post at Masļenki on June 16, 1940. In October, a special donation made it possible to publish two inserts about the Museum in one of Latvia's most popular newspapers.

The thematic exhibitions were about the Popular Front of late 1980s, the attack at Masļenki, a successful Latvian refugee trip in 1946 to the USA in a large motor boat, and homemade Latvian flags that had been carried by refugees, deportees, and kept hidden.

A memorial site identification programme started work under the leadership of Richards Pētersons. Two summer scholarships were funded by the American Latvian Youth Association.

✓ 2001

Five small thematic exhibitions were presented and a larger one was opened on June 14 by President Vaira Vīķe-Freiberga to commemorate 60 years since the first mass deportation. A new travelling exhibition was prepared by the Education Programme staff to describe the whole occupation period and Museum staff members started educational tours with the exposition to schools in Latvia.

On the 800th anniversary of Rīga, the well-known architect Gunnar Birkerts presented his vision of the reconstruction and enlargement of the Museum building as a gift to the Rīga City Council. In October, the Council decided to stop the plan to demolish the Museum building.

Research work was expanded in the Museum. The second Yearbook was published and Henrihs Strods and Valters Nollendorfs of the Museum staff continued their active participation in the Latvian Historians' State Commission.

Plans were prepared to establish a memorial to the KGB victims next to the building that housed the KGB in Rīga until 1991 with sculptor Gļebs Panteļevs and architect Andris Veidemanis.

This year, the total number of Museum visitors exceeded 40 000 for the first time. Of them 3362 were schoolchildren.

✓ 2002

In January, Gundega Michel started work as the director of the Museum.

The most important achievement this year was receiving Accreditation of our Museum from the Ministry of Culture. Accreditation represents professional evaluation that confirms that proper museum standards are observed in all aspects of the work of a museum. It also opened the possibility of receiving regular State funding for some expenses.

Two thematic exhibits were presented about Soviet propaganda posters and everyday commerce during the 1970s. Five smaller exhibits were shown in the vestibule.

The Museum published three books: the 2001 Yearbook, Latvia 1940–1991 ed. V. Nollendorf, in Latvian and English, Masļenki 2nd Ed. Author Andrejs Feldmanis.

The travelling exhibition was shown in a number of European and USA cities including Washington, Helsinki and London. The Education Programme's exhibition was shown in 18 schools. Ieva Gundare, the Director of the Education Programme, received an award from the Ministry of Culture for her highly efficient cooperation with Latvia's schools.

For the second year, the number of visitors exceeded 40 000. Among important guests were the presidents of Turkey, Austria, Armenia and Lithuania.

During the first 10 years of the Museum, all staff members worked with remarkable devotion. They exhibited deep respect for the victims of the occupation period, and great love for Latvia. The supporters of the work of the Museum reside in all continents of the world, and many have volunteered their work. For example, all exposition texts were translated into English by volunteers. The collection of the Museum has grown from zero to more than 22 000 historically valuable items that have nearly all been received as gifts.

Financial, material and non-material donations have made the development of the Museum possible. They are all thankfully appreciated by the leadership of the Museum. //

■ Muzeja darbs // Work of the Museum

Muzeja direktora skatījums

Jaunās ekspozīcijas maketa fragments mērogā 1:10 // A section of the scale model, 1 : 10, of the new exhibition.

Muzejs savu ceturtdaļgadsimtu sagaidīs vēl pagaidu telpās, bet ar jau ļoti konkrētu skatu uz pārcelšanos atpakaļ pārbūvētajā ēkā Vecrīgā, Latviešu strēlnieku laukumā 1.

Apmeklētājiem redzamākā daļa muzejā būs jaunā ekspozīcija. Tā top daudzu gadu garumā un līdzšinējo atkārtoto būvniecības sākšanas kavējumu dēļ vairākkārt rediģēta un uzlabota. Tiek ņemti vērā jaunākie pētījumi par Latvijas okupācijas vēsturi, kā arī jaunākās tehnoloģiju iespējas, lai radītu visefektīvāko iespaidī apmeklētājiem.

Konkrētais skats uz pārcelšanos ir vistiešākajā veidā attiecināms uz jauno ekspozīciju. Muzeja speciālisti un mākslinieki ir izveidojuši ekspozīcijas zāles un pašas ekspozīcijas maketu

mērogā 1:10 – apmēram 4,8 metrus garu un 1,5 metrus platu. Tas ļauj precīzāk vizualizēt plānoto ekspozīciju un līdz ar to ieviest tādas koreģējumus, kuru vajadzība nebūtu bijusi skaidri redzama no plāniem uz papīra vien. Makets arī līcis saprast, ka jaunās ekspozīcijas vajadzībām nepieciešamas dažas nelielas izmaiņas būvprojektā. Tās tiks īstenotas celtniecības gaitā.

Viens no muzeja Latvijas simtgades projektiem ir Beļģijas pilsētas Zedelgemas valdes ierosinātais kopprojekts – pieminēklis "Brīvībai" Zedelgemā, pieminot Latvijas karavīrus, kuri pēc kara bija ieslodzīti kara gūstekņu nometnē Zedelgemā. Šim projektam puse no finansējuma nāk no Zedelgemas pilsētas, un otra puse no muzeja, kas izvērsis kampaņu, lai savāktu ziedojumus tieši šim mērķim. Katrs ziedotājs, kurš ziedojis vismaz

EUR 100 pieminēklim "Brīvībai", saņem piespraudi "Bitīte". Līdz šim ir saņemti gandrīz EUR 30 000 no vajadzīgajiem EUR 50 000.

Muzejs turpina uzņemt augstus viesus. 2018. gada pirmajā pusgadā mūsu izklāstījumu par Latvijas okupācijas vēsturi ir dzirdējis Ukrainas premjerministrs, Apvienotās Karalistes parlamenta Pārstāvju palātas priekšsēdētājs, Gruzijas parlamenta priekšsēdētājs, Horvātijas premjerministra vietniece, ārlietu un Eiropas lietu ministre, Albānijas Republikas Eiropas un ārlietu ministrs.

Latvijas valsts svinēs 100 gadus kopš tās proklamēšanas, bet ir bijusi neatkarīga mazāk nekā pusi no tā laika. Latvijas Okupācijas muzejs ir pastāvējis un darbojies vairāk nekā pusi no Latvijas neatkarības gadiem, tāpēc esam sevi ierakstījuši Latvijas vēsturē.

Par muzeja pastāvēšanu pateicos visiem maniem kolēģiem – muzeja darbiniekiem, visiem padomdevējiem, visiem ziedotājiem – gan finanšu, gan priekšmetu ziedotājiem –, visiem liecību devējiem, visiem atbalstītājiem – privātpersonām, organizācijām, iestādēm un pašai Latvijas valstij. Mēs visi kopā esam muzejs, bet, vēl vairāk, mēs esam Latvija! //

A Word from the Museum Director

The Museum will celebrate its quarter century while still in temporary quarters. However, we now have a very realistic and practical view of the relocation back to the reconstructed building in the Old City..

The part most visible to visitors will be the new exhibition. It has been many years in planning, and, because of repeated delays in the start of the building works, it has undergone numerous improvements. We are taking into account the latest research on the history of the occupation of Latvia, and will make use of new technological possibilities to ensure the best experience for our visitors.

The practical view on the relocation is best illustrated by the new permanent exhibition. Our Museum specialists have worked together with the exhibition's artist Ģirts Boronovskis to create a ten to one scale model of the entire exhibition hall and of the new exhibition itself. The model is approximately 16 feet long and 5 feet wide. This has allowed the Exhibition Curator Kārlis Dambītis and the artist to better visualize the planned exhibition, and to make amendments which would not have been obviously necessary just from the technical drawings themselves. The scale model has also made us understand that the building project itself needs some minor adjustments, which have been specified in cooperation with the project Technical Coordinator, the Museum's Head of Technical Staff Ziedonis Grigorjevs. The adjustments will be implemented in the course of the building works.

One of the Museum's projects for Latvia's Centenary was proposed by

Pieminekļa "Brīvībai" maketu šobrīd ikviens apmeklētājs var apskatīt muzeja vestibālā //

A model of the monument to "Freedom" that will be erected in Zedelgem, Belgium, is exhibited in the Museum's vestibule

Zedelgem Municipality in Belgium – a Monument for Freedom to be erected in Zedelgem, and commemorating Latvian soldiers who had been incarcerated in the Zedelgem Prisoner of War camp after the war. Half of this project is financed by the Zedelgem Municipality, and the other half by the Museum through a donation campaign. Every donor, who gives at least EUR 100 receives a commemorative pin featuring a bee, the same as those on the monument. So far, almost EUR 30 000 of the required EUR 50 000 has been donated.

The Museum continues hosting VIP guests. In the first half of 2018, the Museum has presented the history of Latvia's occupation to the Prime Minister of Ukraine Volodymyr Groysman, the Speaker of the House of Commons of the United Kingdom John Bercow, the Chairman of the Parliament of Georgia Irakli Kobakhidze, the Deputy Prime Minister and Minister of Foreign and European Affairs of Croatia Marija Pejčinović Burić and the Minister for

Europe and Foreign Affairs of Albania Ditmir Bushati.

The Republic of Latvia is celebrating 100 years since its proclamation, but has been independent for less than half of that time. The Museum of the Occupation of Latvia has existed and has been working for over half of Latvia's years of independence, so we have written ourselves into the history of Latvia.

I thank all of my colleagues at the Museum for the continued existence of the Museum. I thank all of our advisors, all donors – both financial and material donors, all those, who have given eyewitness testimonies, all supporters – individuals, organisations, institutions, and the Latvian state itself. All of us together form the museum, but, even more, paraphrasing the Latvian Centenary slogan – We are Latvia! //

Gunārs Nāgels,
Latvijas Okupācijas muzeja direktors // Director of the Museum of the Occupation of Latvia

Latvijas Republikas simboli muzeja krājumā

O kupācijas periodā Latvijas Republikas simboli neizzuda no cilvēku atmiņas, pat ieslodzījuma vietās tika saglabāti un izgatavoti priekšmeti ar valsts karoga un ģerboņa atveidiem. Visbiežāk izmantoja sarkanbaltsarkanās krāsas salikumu – rokdarbos, suvenīros, pašgatavotās apsveikumu kartītēs. Katrs tāds priekšmets atgādināja neatkarīgo Latviju un kalpoja kā parole – savējie sapratīs. //

National Symbols of the Republic of Latvia in the Museum Collection

During the period of occupation, the national symbols of the Republic of Latvia did not disappear from memory. Even under imprisonment, objects with the national flag and coat of arms were created and saved. The ma-

roon-white-maroon colors of the national flag were integrated into hand-made objects, souvenirs, greeting cards. Each such object was a reminder of independent Latvia and a sign to the initiated. //

Taiga Kokneviča,
OM galvenā krājuma glabātāja //
Head of Collections

Latvijas ģerboni Ķīles bēgļu nometnē Vācijā 1945.–1949. gadā izgatavoja brāļi Harijs un Jānis Jostsoni. Harijs to izgriezā no finiera, Jānis izkrāsoja. Ģerbonis bija pakārts pie sienas barakas istabā, kurā dzīvoja Jostsonu ģimene. Pēc izceļošanas uz dzīvi ASV ģerbonis greznoja sienu pie Harija Jostsona rakstāmgalda līdz viņa pēdējai dzīves dienai 1993. gadā.

The coat of arms of Latvia created at the Kiel refugee camp in Germany in 1945–49 by brothers Harijs and Jānis Jostsons. Harijs cut the form from plywood; Janis painted it. The coat of arms hung on the wall of the Jostsons family room in their barracks at the camp. In the US, it graced the wall above Harijs' desk until the last day of his life in 1993.

Rotkaļa Aleksandra Alunāna darināta dzintara rotaslietas sagatave – piespraude Latvijas kontūras formā un uzlecoša saule. 1944. gadā mākslinieks kopā ar ģimeni devās bēgļu gaitās un rotkaļa darbnīcu izveidoja jau Mērbekas bēgļu nometnē Vācijā. Pēc pārcelšanās uz ASV 1950. gadā iekārtoja darbnīcu Garezerā, kur apmācīja jauniešus, arī nometnes "3x3" dalībniekus, rotkaļa amatā.

Jeweler Aleksandrs Alunāns amber pin – the contour of Latvia with a rising sun. He fled to Germany in 1944 with his family and established a workshop already in the Merbeck refugee camp. After emigrating to the US in 1950, he initiated students at the Latvian summer school at Garezers, MI as well as families at the "3x3" Latvian summer camp into the art of jewelry making.

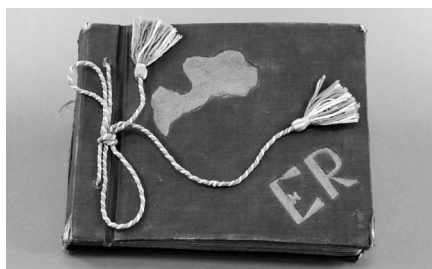
Kastīti tabakas glabāšanai ar Brīvības pieminekļa attēlu un Latvijas Republikas karogiem tā abās pusēs pēc Ilmāra Bilkēviča zīmējumiem izgatavoja Oskars Smiltnieks ieslodzījuma laikā Magadanā 1954. gadā. Bilkēvičs bija leģionārs, nacionālais partizāns Jelgavas apriņķī, miris pēc ieslodzījuma nometinājuma vietā Irkutskas apgabalā 33 gadu vecumā. Smiltnieks darbojās jauniešu pretošanās kustībā, miris ieslodzījumā 27 gadu vecumā.

Tobacco box with the Freedom Monument flanked by the flags of the Republic of Latvia. Made in 1954 by Oskars Smiltnieks while imprisoned in Magadan Gulag following from Ilmārs Bilkēvičs' drawings. I. Bilkēvičs was a member of the Latvian Legion, fought with the Latvian partisans in the area of Jelgava. He died at the age of 33 while imprisoned in Irkutsk Gulag. O. Smiltnieks was active in the youth dissident movement and died in Magadan at the age of 27.

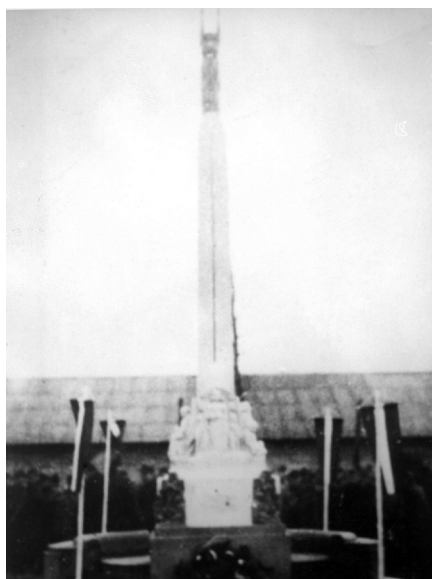
Fragments no Latvijas armijas virsnieka zobena roktura ar Latvijas Republikas lielo ģerboni. 1979. gadā Imants Mīlģis Latvijā to saņēma no anonīma bijušā Vorkutas ieslodzītā, kurš to nebrīvē septiņus gadus nēsājis, iešūtu apģērbā. Arī viņš piemiņas lietu ieguvis anonīmi – kad ieslodzītie nostādīti ierindā, blakusstāvētājs to viņam iespiedis sauja.

Fragment of the handle of a Latvian Army officer's sword with the coat of arms of the Republic of Latvia. Given anonymously to Imants Mīlģis in 1979 in Latvia by a former prisoner in the Vorkuta Gulag. He had carried it sewn into his coat for seven years. The donor had also received it anonymously. While lined up for inspection, a fellow prisoner pressed it into his palm.

Albumu 1956.–1957.gadā izgatavoja Ernests Rudzroga ieslodzījumā Anzjobas nometnē Irkutskas apgabalā. Uz albuma vāka ar zelta krāsu atveidota Latvijas kontūra, lapas sasietas ar aukliņu no baltiem un sarkaniem diegiem. Albumā ielīmētas Ernesta Rudzrogas un viņa ieslodzījuma biedru fotogrāfijas.

Photo album made in 1956–1957 by Ernests Rudzroga imprisoned in Anzyoba prison camp, Irkutsk, Siberia. The contour of Latvia is formed in gold on the cover. The pages are held together by intertwined white and red threads. The album contains photographs of Ernest Rudzroga and his fellow prisoners.

Bijušo latviešu leģionāru no cementa, utu pulvera (dusta) un margarīna uz-būvētais Brīvības pieminekļa modelis, pēc kura celto Brīvības pieminekļa maketu atklāja 1945. gada 18. novembrī Zedelgemes karagūstekņu nometnē Beļģijā. Pieminekļa idejas autors seržants Jānis Juškevičs: tas celts, lai, "skatot pieminekļa attēlu, domās mēs būtu dzimtenē – Dzintarjūras kastos".

A scale model of the Freedom Monument formed from cement, DDT and margarine by members of the Latvian Legion. It served as the basis for a much larger statue unveiled on the 18th of November 1945 at the prisoner of war camp in Zedelgem, Belgium. According to the author of the idea, Sergeant Jānis Juškevičs, "It was created so that looking at the statue we would be transported in our thoughts to our homeland – the shores of the Amber Sea."

Dāvinātāji 2017. gada otrajā pusē

Donors of documents, photos and artifacts from July 1 to December 31, 2017

Dokumentus, fotogrāfijas un priekšmetus muzeja krājumam dāvinājuši Latvijas iedzīvotāji: Lienīte Reka, Kārlis Dambītis, Inta Deķe, Jānis Zemtautis, Gunārs Virbulis, Marija Berga, Andris Jaunbergs, Juris Kaksis, Astrīde Peka-Skulme, Astrīda Hol-

ma, Harijs Arnicāns, Tāivaldis Kronbergs, Valdis Kleins, Arvīds Betmanis, Muntis Rāvietis, Arvīds Gedušs, Ārija Sīle, Mārcis Broža, Maiga Melanija Stilbiņa, Juris Urtāns, Māra Kakse, Jānis Milzrājs, Sarmīte Bērziņa, Marita Selga, Ieva Zuicena, Dzintra Lezdiņa.

Māra Ziņģis Jambor (ASV), Ilze

Grovsa (Groves; Austrālija), Jānis Ilmārs Gravenieks (Lielbritānija), Jēkabs Uldis Leitītis (Vācija), Velīme Grass (Austrālija), Ints Rupners (ASV), Ruta Dambītis (Lielbritānija), Ivars Liberts (Austrālija), Vizma Ahng (ASV), Ligita Legzdiņa (Zviedrija), Inese Auziņa Smith (Lielbritānija). //

■ Sveicieni no muzeja pārstāvjiem // Greetings from the Museum's Representatives

Atskats uz OMFA nozīmi un darbu

Okupācijas muzeja fonda atbalsta grupas ASV (OMFA) mērķis ir atbalstīt Okupācijas muzeja darbu Latvijā ar ASV latviešu sabiedrības ziedojumiem, darbu un padomu. Esam gandarīti, ka latviešu sabiedrība un organizācijas ASV saprot muzeja nepieciešamību un to turpina atbalstīt. Esam gandarīti, ka atbalsts nāk arī no muzeja draugiem, kuri nerunā latviski, bet novērtē muzeju.

Okupācijas muzeja 25 gadu jubilejā skatāmiem cerīgi uz nākotni un muzeja pārbūvi. Sasniegtais ir pānākts, pateicoties muzeja darbinieku efektīvam darbam, kā arī atsevišķiem cilvēkiem un organizācijām ASV, kuri bija pārliecināti, ka muzejam jābūt, un kuri neatlaidīgi strādāja, lai veidotu atbalstu muzejam Amerikas latviešu sabiedrībā. Bez šī atbalsta šodien muzejs nepastāvētu.*

Doma par steidzamu nepieciešamību veidot muzeja atbalsta grupu radās 1996. gada augustā, "3x3" no-metnē Garezerā. Pēc Pauļa Lazdas priekšlasījuma par muzeja dibināšanu Dr. Rūsiņš Albertiņš un Daina Albertiņa, Paulis Lazda, Verners un Silvija Rūtenbergi, Īra un Pēteris Bolšaitis satikās Dr. Ilzes un Richarda Schwartz mājā, lai pārrunātu atbalsta grupas veidošanu. Pēc diviem mēnešiem, 26. oktobrī, OMFA jau bija nodibināta, un pirmā sēde notika Rūsiņa un Dainas Albertiņu mājā Čikāgā. Dr. Ilze Schwartz tika ievēlēta par priekšsēdi. Ar vīra Richarda atbalstu viņa bija OMFA dzinējspēks un priekšsēde no pirmās sēdes līdz 2014. gada rudenim. Pateicoties Jurim Kinam, OMFA 1997. gadā ieguva bezpeļņas labdarības organizācijas statusu. Juris turpina darbu kā OMFA juridiskais konsultants. Dr. Pēteris Bolšaitis kopš 1997. gada gadā par ziedojumu sekmīgu ieguldīšanu. Pirmos OMFA līdzekļu vākšanas projektus vadīja Dr. Verners

No kreisās: Ilze Resnis, Paulis Lazda, Silvija Rūtenberga un Irēne Lazda 2017. gadā // From the left: Ilze Resnis, Paulis Lazda, Silvija Rūtenberga and Irēne Lazda

Rūtenbergs. 1999. gadā tika izsūtīti 7000 vēstulu ALA biedriem un ziedojumi trīskāršojās. Daina Auziņa no 1996. līdz 2011. gadam veica sekretāres pienākumus, tad tos pārņēma Silvija Rūtenberga. Daina Albertiņa pēc Rūsiņa nāves 2001. gadā ziedoja 10 gadus svarīgajam un laiktelpīgajam kasieres darbam.

Labdarības sarīkojumi notikuši daudzos latviešu sabiedrības centros. Sevišķi jāpiemin Grandrapidu latviešu organizāciju kopa, kas pēc Dr. Zigrīda Zadvinska ierosmes 1997. gadā katru gadu kopīgi atceras 14. jūnijā aizvestos ar OM labdarības sarīkojumu, kura kopējā velte parasti sasniedz 5000 dolāru. OMFA pārstāvja Artūra Gravas darbs un atbalsts OMFA sākās ar tās dibināšanu, kad viņš kā Klīvlādes Latviešu biedrības priekšsēdis aktīvi atbalstīja muzeju. OMFA Austrumu krasta pārstāvja Inta Rupnera iesaiste OM lietās sākās jau 1992. gadā, kad viņš kā PBLA valdes loceklis uzklaušīja Pauļa Lazdas lūgumu

uzrunāt PBLA valdi. Tā sākās PBLA un muzeja sadarbība. Rietumkrastā OMFA kopš 2003. gada pārstāv Vaira Pelēķis-Christopher. Viņas organizētie 14. jūnija sarīkojumi notiek kopā ar igauņiem un lietuviešiem un ir vieni no vislabāk apmeklētajiem sarīkojumiem Sietlas apkārtnē. Vairas vadītā grāmatu grupa katru gadu sūta nozīmīgu kopziedojumu OM.

OMFA ilggadējiem darbu darītājiem ir nākuši palīgā jauni spēki. Ilze Resnis pārņēma kasieres darbu no Dainas Albertiņas 2011. gadā. Ar Ēriku Kākuli kā priekšsēdes vietnieku ieguvām zināšanas dator tehnoloģijā. Pagājušajā gadā mums piebiedrojās Juris Mežinskis. Jura pieredze kā bijušajam ALA priekšsēdim būs ļoti vērtīga OMFA. Pateicībā pieminam OMFA dibinātājus un darbu darītājus, kuri mūs atstāja nelaikā. Rūsiņš Albertiņš, Alvis Freimanis, Verners Rūtenbergs, Uldis Sēja, Vitauts Šimānis un Vilis Vārsbergs. Ar dziļām sērām šogad atvadījāties no Richarda

Schwartz, kurš no pašiem sākumiem atbalstīja muzeju un OMFA sēdēs bija viesmīlīgs namatēvs. Viņu padomu un līdzdalības mums pietrūks.

OMFA vēlējums Latvijas Okupācijas muzejam 25 gadu jubilejā ir saglabāt latviešu sabiedrības un tās draugu atbalstu un uzticību, lai aktīvi pildītu savu misiju atgādināt 50 gadus pārciesto, pieminēt un godināt tos cilvēkus, kuri bija okupāciju upuri. Tikai saprotot okupāciju un tās sekas, varam cerēt veidot gaišu nākotni Latvijai. //

* Muzeja 42. apkārtraksts 2016. gada rudenī ir veltīts OMFA 20 gadu jubilejai un plašāk apskata OMFA. Lasāms muzeja vietnē: <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/par-muzeju/muzeja-apkartraksts>

Looking back on OMFAs work and a wish for the future of the Museum

The Occupation Museum Support group (OMFA) mission is to reach out to Latvian communities in the United States for support of the work of the Occupation Museum. We are gratified that individuals and organizations understood and continue to be convinced of the importance of the museum and support it through financial donations, volunteering their time and effort, and providing advice for its effective work. It is clear that the existence of the museum continues to be vitally important. We are gratified that support comes also from friends of the museum who do not speak Latvian, but recognize how important its existence is for Latvia.

On the 25th anniversary of the museum we look forward to the placing of the cornerstone of the renovated museum. The work that has been accomplished is thanks to the effective work of its staff, but also individuals and organizations in the US who are convinced of the necessity for such a museum. Without their support the museum would not exist.

The urgent necessity for a support group to raise funds for the muse-

um became clear in August 1996 at a "3x3" Latvian summer camp for families at Garezers, Michigan. Following a lecture by Paulis Lazda on the recent founding of the museum, a small group, Rūsiņš un Daina Albertiņa, Paulis Lazda, Verners un Silvija Rūtenbergi, Īra un Pēteris Bolšaitis met at the home of Ilze and Richard Schwartz to discuss its founding. Two months later, in October 1996, the group had been founded and held its first official meeting at the home of Rūsiņš and Daina Albertiņš in Naperville, Illinois. Dr. Ilze Schwartz was elected president. With the active support of her husband Richard, Ilze remained the dynamic head of the organization from its founding until the fall of 2014. Thanks to attorney Juris Kīns, OMFA was granted status as a not-for-profit charitable organization by the IRS (501) (c) (3) in 1998. Since OMFA's founding, Dr. Pēteris Bolšaitis has overseen the successful investment of donations, initially made through PBLA. The first mass fundraising effort was led by Dr. Verners Rūtenbergs with 7,000 letters to members of the American Latvian Association and donations tripled. Daina Auziņš served as secretary from 1996 to 2011 when this responsibility was assumed by Silvia Rūtenbergs. Daina Albertiņš took on the demanding office of treasurer upon the death of her husband Rūsiņš in 2001.

Important are the special events that Latvian communities organize to benefit the museum and the work of OMFA representatives. Especially notable has been the support from the Latvian organizations in Grand Rapids, Michigan. In 1997, Dr. Zigfrīds Zadvinskis initiated the 14th of June commemoration of the deportation of 15,000 Latvians to Siberia. Hosted by each organization in turn but with all participating. Proceeds from the commemorative event – usually more than \$5,000 – have been donated to the museum. OMFA member Arturs Grava has been an active supporter of the museum since its founding when he was president of the Cleveland Latvian Association. OMFA representative on the East coast, Ints Rupners, became involved with the museum in 1992 in Riga, when he was persuaded

by Paulis Lazda's urgent request that he be permitted to address the closed breakfast meeting of the PBLA board in the "Ridzene" hotel. Thus began PBLA support for the Museum. On the West coast, Dr. Vaira Pelēkis-Christopher has represented OMFA since 2003. The 14th June commemoration held together with the Estonian and Lithuanian community is among the best attended in the Seattle area. Her book group also makes a significant donation every year.

The long-serving OMFA representatives have been joined by new volunteers: Ilze Resnis took on the significant responsibilities of treasurer from Daina Albertiņš in 2011. In 2013, with Ēriks Kākulis as vice-president we gained important expertise in computer technology. In 2016, Juris Mežinskis joined OMFA. Both Juris and Ints Rupners, former presidents of the American Latvian Association, bring valuable administrative experience. With deep gratitude we remember OMFA volunteers who are no longer among us. Rūsiņš Albertiņš, Alvis Freimanis, Verners Rūtenbergs, Uldis Sēja, Vitauts Sīmanis and Vilis Vārsbergs. Sadly, this year we lost Richard Schwartz, who actively supported the museum from its very beginnings and was gracious host for OMFA annual meetings. His advice and participation will be greatly missed.

OMFA's wish for the Museum of 50 Years of the Occupation of Latvia on its 25th anniversary is that it retain the support and trust of its friends and supporters to actively fulfill its mission to remind the nation of what it endured for 50 years, to remember and to honor the victims of the brutal occupation. Only with an understanding of the experience and consequences of the long years of occupation can we hope to create a clear, unclouded future for Latvia. //

Irēne Lazda,
OMFA priekšsēde // OMFA
president

* OM 42. 2016. fall issue includes a detailed discussion of OMFA and its work. <http://okupacijasmuzejs.lv/lv/par-muzeju/muzeja-apkartraksts/>

Sveiciens no Austrālijas muzeja 25 gadu jubilejā

Okupācijas muzeja 25 gadu pastāvēšanas laikā darbinieki gadu no gada nesavtīgi strādājuši un izveidojuši muzeju, kas tagad ir viens no labākajiem vēstures muzejiem. Jāpateicas arī muzeja dibinātāju uzņēmībai un tālredzībai. Atverot muzeja durvis 1993. gadā, atvērās logs apmeklētāju saimei – gan latviešiem, gan ārzemju tūristiem, prezidentiem, karaļiem –, dodot iespēju iepazīties ar notikumiem, kas okupāciju gados tik ļoti iespaidoja Latvijas valsti un vienā vai otrā veidā skāra katru latvieti.

Interesanti pieminēt: "Drūmā ēka" Strēlnieku laukumā, kur ir OM īstās mājas, tika celta, lai atzīmētu Ļeņina 100. dzimšanas dienu. Tagad, Latvijas valsts simtgadē, OM svin savus 25 pastāvēšanas gadus un drīz vien atgriezīsies savās īstajās mājās ar skatu uz gaišo nākotni.

Bet Okupācijas muzejs nebūtu spējis visus šos gadus pastāvēt bez ziedotāju saimes atbalsta. Austrālijā ziedotāji izkaisīti pa visu plašo kontinentu. No pērtiešiem rietumkrastā, adelaīdiešiem un melburniešiem dienvidkrastā, sidnejiešiem un brisbeniešiem austrumkrastā. Kur nu vēl kanberieši, galvaspilsētas saime. Tad vēl citi... Visus vieno rūpes par muzeju un tā nākotni.

DV Adelaides nodaļas priekšnieces vārdi izsaka visu, ko novēlam Okupācijas muzejam lielajā jubilejā.

Ticība, cerība, mīlestība un patiesība, latvju tautas skarbo vēsturi gaismā ceļot – uz šādām vērtībām balstās Okupācijas muzeja darbs jau divdesmit piecus gadus. Sirsnīgus sveicienus un dziļu pateicību visiem OM darbiniekiem sūtām no Austrālijas.

Ināra Graudiņa un Sidnejas Latviešu biedrības Dāmu kopas kasiere Ina Rone // Ināra Graudiņa and Sydney Latvian Organization Ladies Group treasurer, Ina Rone

Vēlam spēku un iedvesmu vēl ilgos gadus veikt svētīgo darbu latviešu tautas labā! //

Greetings from Australia on the 25 Anniversary of the Museum

For the 25 years of the museum's existence its staff have worked tirelessly from year to year to create the excellent museum that it is now. Looking back through OM newsletters, we see the suffering, injustice, brutality and losses that the Latvian people and country have had to endure in this dark period of Latvian history. The Latvian spirit and faith in Latvia were not broken; unfortunately, the consequences of occupation are still felt by many even today.

We must thank the founders of the museum for their initiative and foresight. When the doors of the museum opened in 1993, a window was opened for all visitors – for Latvians, tourists, presidents and kings – providing the opportunity to understand the events that influenced Latvia during the years of occupation and, in one way or another, touched the lives of every Latvian.

It is interesting to note that the somber building on Strēlnieku square – the

real home of the museum – was built to commemorate Lenin's 100th birthday. Today, on Latvia's centennial, the OM is celebrating its 25th anniversary and will soon return to its real home with a view to a bright future.

But the Occupation Museum would not have existed all these years without the support of its donors. Australian supporters are scattered over the entire vast continent: from Perth – on the west coast to Adelaide and Melbourne – on the south coast, Sidney and Brisbane – on the east coast. Not to forget the community in Canberra, the capital. And there are more... All are united in concern for the museum and its future.

The words of the president of Adelaide's "Daugavas Vanagi" express what we all wish for the museum: Faith, Hope, Love and Truth, bringing to light the harsh history of the Latvian people. These are the values on which the work of the Occupation Museum has been based for twenty-five years. We send sincere greetings and deep-felt gratitude to all Occupation Museum staff from Australia. We wish them the strength and inspiration to work for many years to continue this blessed work for the benefit of the Latvian people. //

Ināra Graudiņa,
OM pārstāve Austrālijā // OM
representative in Australia

Muzeja izdots celvedis grāmatu tirgū

A Museum publication featured at the London Book Fair

Okupācijas muzeja izdots "Piemīnas vietu celvedis pa Rīgu un Rīgas apkārtni" no 10. līdz 12. aprīlim bija izstādīts starptautiskajā Londonas grāmatu tirgū. Baltijas valstu simtgades svinību gadā Igaunija, Latvija un Lietuva grāmatu tirgū bija ielūgtas īpašo viesu statusā. Celvedis bija izstādīts Latvijas stendā kategorijā "Māksla un dizains". Piedalīšanās šāda mēroga pasākumā ir būtisks solis Latvijas okupācijas vēstures skaidrošanā ārvalstīs, kā arī uzsver Okupācijas muzeja nozīmīgumu un aktualitāti // "A Guide to Memorial Sites in Riga and Vicinity" published by the Museum on display from April 10-12 at the international book fair in London. In honor of the Baltic States centennial year, Estonia, Latvia, and Lithuania were invited as special guests. "A Guide to Memorial Sites" was featured in Latvia's stand in the category "Art and Design." Participation in the fair on this level is a significant step in educating other countries about Latvia's history of occupation as well as emphasizing the significance and relevance of the Occupation Museum

Pirms došanās uz Londonu celvedis piedalījās Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas grāmatu mākslas konkursā "Zelta ābele 2017" un saņēma portāla "Delfi" lasītāju simpātiju balvu. Attēlā no kreisās: celveža autore Kristīne Čakstiņa, redaktore Ilze Antēna un māksliniece Līga Dubrovskā laureātu apbalvošanas ceremonijā šī gada 14. martā Lielajā ģildē // Before traveling to London "A Guide to Memorial Sites" was entered in the Latvian Publishers Association competition "The Golden Apple 2017" and received the web portal Delfi "readers favorite" prize. Photo from the left, author Kristīne Čakstiņa, editor Ilze Antēna and artist Līga Dubrovskā at the awards ceremony on May 14 at the Large Guild House

Kā ir ar ziedotāju personas datiem muzejā?

Eiropas Savienības Vispārīgā personas datu aizsardzības regula, kas prasa rūpīgāku un pārdomātāku personas datu lietošanu publiskajā telpā, spēkā stājās 2018. gada 25. maijā. Arī muzejam jā rūpējas, lai mūsu ziedotāji, kas uzticējuši savus personas datus, zinātu, kā tie tiek glabāti un izmantoti.

Ja ziedojumu muzejam pieņem muzeja pārstāvji ārpus Latvijas, muzejs iegūst ziņas par ziedotāja vārdu, uzvārdu, ziedoto summu un ziedojuma datumu. Pirmā ziedojuma reizē tiek fiksēta arī adrese un, ja ziedotājs vēlas, arī e-pasta adrese. Dati tiek nosūtīti muzejam uzglabāšanai ziedotāju datubāzē. To vākšanas un glabāšanas tiesiskais pamats ir muzeja legītīmās

intereses uzskaitīt ziedojumus un ziedotājus. Tas ļauj veidot atgriezenisko saiti, nosūtot atbalstītājiem vēstules, ielūgumus vai citu nepieciešamo informāciju. Ziedotājiem ir solīts, ka viņu vārdi tiks saglabāti tik ilgi, cik strādās muzejs, jo ziedotāji ir daļa no muzeja vēstures. Tomēr ikvienam ziedotājam ir tiesības lūgt mainīt savus datus vai izņemt tos no datubāzes. >

> Datubāze glabājas muzeja serverī un ir aizsargāta. Muzeja darbiniekiem, kuri papildina un maina datus vai lieto ziedotāju datubāzi savu darba pienākumu veikšanai, ir nodrošināta pieeja ar individuālām parolēm.

Līdzīgi ziedotāja vārdu, uzvārdu, e-pasta adresi, ziedoto naudas summu un ziedojuma datumu muzejs iegūst, kad ziedotājs veic ziedojumu muzeja mājaslapā caur "PayPal". Ja ziedo un ziedojumu iemaksā muzeja birojā Rīgā, muzejs iegūst arī datus par personas kodu un dzīvesvietu, kā to paredz kases ieņēmumu orderis. Arī šie personas dati nonāk ziedotāju datubāzē.

Līdz šim muzejs ziedotāju vārdus, uzvārdus un ziedotās summas ir publicējis "Apkārtrakstā". Arī turpmāk tā plānots, jo tas ir ekonomiskākais veids, kā pateikties ziedotājam. Ja muzejs pilnīgi katram ziedotājam aizsūtītu pateicības vēstuli, liela daļa ziedojumu tiktu tērēta pasta izdevumiem un to nevarētu izmantot norādītajam mērķim – muzeja darba atbalstam. Ja ziedotājs nevēlas, lai viņa vārds parādās "Apkārtrakstā", to var pieteikt, rakstot uz muzeju vēstuli vai e-pastā – ziedojumi@omf.lv.

Muzejs sirsnīgi pateicas visiem atbalstītājiem! Jūsu devums ir nodrošinājis muzeja darbību jau 25 gadus. Mēs vēlamies, lai jūs būtu droši, ka muzejs neizmanto jūsu personas datus nekādos citos nolūkos, kā tikai lai zinātu, kam pateikt paldies! //

What happens to the personal data of museum donors?

On 25. May 2018 the European Union's new data privacy rules (GDPR) took effect. They require more scrupulous and considered handling of personal data in public space. The museum, too, must inform its donors, who have entrusted us with their personal data, how information is secured and used.

If donations to the museum are made outside of Latvia, the museum receives the donor's name, amount and date of the donation. With the first donation, the address is recorded and also an e-mail address, if the donor so wishes. This data is recorded in the museum database. Collecting and saving this information is in the legitimate interests of the museum to keep a record of donations and donors.

The database makes it possible to send letters, invitations and other necessary information to our supporters. We promise donors that their names will be preserved as long as the museum exists, because donors are part of museum history. However, any donor has the right to request changes to his data or to be removed from the data base. The database is secured on the museum server and is protected. Museum staff who enter or update information or view the data base as part of their official duties gain access only with personal passwords.

In the same way, the museum receives donors' names, e-mail addresses, donated sums and the date of the donation when the donation is made on the museum web page with PayPal. If a museum supporter makes a donation in the museum office in Riga, the museum also receives the personal identification code and address, as is specified on the cashier's receipt. This information too is entered into the museum data base.

The museum has published the names and amount of each donation in the newsletter. We plan to continue to do so, because this is the most economical way of thanking our donors. If the museum sent every donor a letter of thanks, a large part of the donations would be spent on postage and not for the specific aim of the donation – to support the work of the museum. If you do not wish your name to be published in the newsletter, you can write to us or send an e-mail to ziedojumi@omf.lv.

A sincere thank you to all our supporters! Your contributions have made the work of the museum possible for these 25 years. We would like to assure you that the museum uses your personal data in no other way but to know to whom to say – "thank you!" //

Līga Strazda,

OM direktora vietniece attīstības jautājumos // Deputy Director for Development

Paldies ikvienam, kurš muzejam uzticējis savu dzīvesstāstu!

Audiovizuālo materiālu krājums, sagaidot muzeja gadadienu, ir ievēribas cienīgs – ierakstītas 83 audioiecības (1994–1996) un 2362 videoliecības ap 4300 stundu garumā! Mēs esam viena no lielākajām videoliecību krātuvēm Eiropā, kas dokumentē padomju un nacistisko okupācijas režīmu ietekmi uz cilvēku dzīvi. Kopš 1996. gada videoierakstos dokumentēti arī piemiņas pasākumi,

konferences un citi svarīgi muzeja notikumi 670 stundu garumā. Pēdējos gados digitalizējot saglabāti 8 mm kinomateriāli, kas padomju okupācijas laikā uzņemti gan Latvijā, gan trimdā.

Vēlos teikt paldies krātuves izveidotājam Andrejam Edvīnam Feldmanim. Šī krātuve ir tik bagāta, pateicoties viņa darbaspējām, degsmei un misijas apziņai. Vēlos pateikties arī pārējiem krājuma veidotājiem: videooperatoram un fotogrāfam Aivaram Reinhol-

dam, videoliecību analizētājam Lolitai Matuzelei, Eiropas projekta (2005–2006) ietvaros strādājošajai trešajai filmētāju komandai – vēsturniecei Kristīnei Safonovai un videooperatoram Oļģertam Zālītim, 2008. gada Krasnojarskas ekspedīcijas palīgiem: Melānijas Vanagas muzeja direktorei Ingridai Lācei un videooperatoram Alvim Jansonam, videoliecību datubāzes speciālistei Ingai Vilcānei, vēsturniecei un krātuves speciālistei Evitai Feldentālei.

Videoliecību filmēšanā palīdzējuši arī citi muzeja kolēģi, paldies Annai Zoldnerei, Brigitai Radziņai, Andai Līcei, Rihardam Pētersonam, Taigai Koknevičai, Evitai Rukkei, Valteram Nollendorfam un Uldim Neiburgam. Šo gadu laikā mūsu krātuves darbu un videoliecību ekspedīcijas atbalstījuši arī muzeja draugi visā pasaulē – to ir tik daudz, ka nepietiktu vietas žurnāla garumā!

Milzīgs PALDIES ikvienam, kas uzticējies dārgāko, kas viņam ir, – savu dzīvi dzīvesstāsta veidā – Latvijas Okupācijas muzejam. //

Thank you to everyone who has entrusted his life story to the museum!

On the eve of the museum's anniversary the audiovisual collection is worthy of note: 83 audio life stories

have been recorded (1994–1996) and 2,362 video recordings, totaling 4,300 hours. We have one of the most extensive collections of video recordings in Europe that document how the Soviet and Nazi occupations affected people's lives. Since 1996, 670 hours of video recordings document also memorial events, conferences and other important museum activities. In the last few years we have digitized 8 mm of film that was taken during Soviet occupation in Latvia as well as in exile communities.

I'd like to thank especially Andrejs Edvīns Feldmanis, who created the video collection. It is thanks to his skill, passion and sense of mission, that this collection is so rich. I'd also like to thank others who helped develop the collection: video operator Aivars Reinholds, oral history analyst Lolita Matu-vele; a third team supported by Project Europe (2005–2006,) historian Kristīne Safonova and video operator Oļģerts Zālītis; those who helped on the 2008 expedition to Krasnojarsk: director of

the Melanija Vanags museum, Ingrida Lāce, and video operator Alvis Jansons, specialist in oral history database development Inga Vilcāne; historian and collection specialist Evita Feldentāle. Other museum colleagues have assisted in the filming of life stories. Thank you – Anna Zoldnere, Brigita Radziņa, Anda Līce, Rihards Pētersons, Taiga Kokneviča, Evita Rukke, Valters Nollendorfs and Uldis Neiburgs. All these years our work and expeditions to record oral history have been supported by friends of the museum all over the world – there are so many that it would take an entire volume to mention everyone!

A huge THANK YOU to every single person who entrusted the Occupation Museum with the greatest treasure they possess – their life story. //

Pateicībā // With gratitude,
Lelde Neimane,
OM Audiovizuālo materiālu
krātuves vadītāja // Head of the
OM Audiovisual Collection

■ In Memoriam

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība
un saime piemin
ULDI GRAVU,
mūžībā aizejot
(19.01.2018.)

The Latvian Occupation Museum Association
remembers with gratitude OMB Member
ULDIS GRAVA
(19.01.2018)

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība
un saime piemin
Richard Schwartz,
mūžībā aizejot
(12.04.2018.)

The Latvian Occupation Museum Association
remembers with gratitude Occupation Museum
Support group (OMFA) founding member,
RICHARD SCHWARTZ
(12.04.2018)

Ar ziedojumiem PIEMINĒTI

no 2017. gada 1. jūlija līdz 2017. gada 31. decembrim

Donations made from July 1 to December 31, 2017, in memory of a specific person

* Ziedojumi Nākotnes Namam /
* Donations to the Building for the
Future

Ziedojumi Zedelgemas pieminek-
lim "Brīvībai" / # Donations to the
Zedelgem monument to freedom

14. jūnijā aizvestie – USD 1000,-
Dienvidkalifornijas Ev. luter.
draudzes Dāmu komiteja un Dien- >

> vidkalifornijas Latviešu biedrība;
265,- Filadelfijas Latv. ev. luter. Sv.
Jāņa draudze;
203,- Oregonas Latv. ev. lut. draudze un Dāmu komiteja;
14. jūnija ziedojumi – USD
250,- Vilimantikas un Mančesteras
Latv. ev. lut. draudze; USD 200,-
Linkolnas Apvienotā Latv. ev. luter.
draudze;
Elvīra ALBERIŅŠ – USD 35,-
Aina un Jānis Baumanis;
Anda ANDERSONE – USD 100,-
Sylvia Ūdris;
Miervaldis BALODIS – AUD
850,- Kopziedojums Miervalža
Baloža bērēs;
Bruno BAUMANIS – USD 50,-
Jānis un Aina Baumanis;
Valērija BĒRZIŅA-BALTIŅA –
USD 50,- Nicholas Berkholtz;
Jānis BĒRZIŅŠ, tēvs, apcietināts
Zedelgemā – USD 100,- George
Bērziņš#;
Kārlis BĻODNIEKS – AUD
1000,- Ausma Bļodniece;
Kapt. Ludvigs BUNE un Jānis
Z. GABLIKS – USD 200,- Lilijs
Gabliks Bune;
Māc. Maija CEPURE-ZEMMELS
– USD 50,- Ivars Zemmelis;
Kornelijs DĀLE – USD 100,- Si-
billa Hershey;
Jazeps DAUGMANIS – USD 25,-
Ellen Daugman;
Bernhards EPERMANIS – USD
100,- Korp. Beveronijas Berna
Epermaņa Fonds;
Anda FOSTER – USD 50,- Patrick
Foster;
Vija FREIMANIS – USD 2283,97
Vijas Freimanis TESTAMENTA
novēlējums;
Mārcis GERTNERS – USD 100,-
George Bērziņš;
Oļģerts un Eriks GĪLIS – USD
50,- Ināra Upīte;
Arturs GINTERS – USD 50,- Aija
Sedlak;
Imants GORBANTS – USD 200,-

Skaidrīte un Sandra Abeltiņš;
Uldis GOSTS – USD 500,- Pan-
nos Marketing (meitas kolēģi);
250,- Māris Mangulis; 150,- Lilijs
un Nora Gabliks; 100,- Adonis
Bērziņš; Juris un Renate Celms,
Mildred Torjusen; Gunārs Gru-
be; Mike Moneypenny; 75,- Inga
Dankers; 50,- Rasma Galiņš; Astra
Grinbergs; Marta Grinbergs; Iveta
Grinbušs; Andris un Rudīte Jan-
sons; Jānis un Sarma M. Liepiņš;
Peteris un Tamara Rasum; Rasma
Sokis; 30,- Ilga un Valdis Skilins;
Juris un Maija Šlesers; 25,- Peteris
un Marīte Kruze;
Alfreds GRAUDIŅŠ, dzīves
biedrs – AUD 300,- Lonija Grau-
diņa;
Mārgers GROSKAUFMANIS –
CAD 1000,- Vija Groskaufmanis*;
Haralds HĀGELIS – USD 100,-
Skaidrīte Hāgelis; 50,- Alvis Hage-
lis;
Visvaldis INDARS – USD 1430,-
Vilimantikas Latv. ev. lut. draudzes
radi un draugi (Gunars Andersons,
Valdis un Dzidra Apinis, Eric
Blomberg, Arijs un Spodra Brekts,
Colleen Carey, Ligita Giacopassi,
Victor Haddard, Charles un Anita
Kiely, Rita un Jānis Krūmiņš, Arvids
Paeglis, Diana Paeglis, Lilijs Paeglis,
Benita Page, Piesauls (MA), Carol
un Frank Rogers, Jānis un Pārsula
Šulcs, Inga Šulcs, Mara Vilciņš,
Irene Vildavs, Inese Zālītis); 100,-
Vaira un Viesturs Paegle;
Ojārs JURKA – USD 25,- Atis
Jurka;
Richards un Zenta KALNIŅŠ,
vecāki – AUD 100,- Inārs Kalniņš;
Nadija un Arnolds KOPĀNS –
USD 50,- Kārlis Kopāns;
Pauls KORO – USD 100,- Aida
Zilgalvis;
Jānis KRŪZE, plkv. ltn., apcieti-
nāts 1940. g. oktobrī, nāvēssods
izpildīts 1941. g. jūnijā – CAD
100,- meita Regina Dīriņš;

Vilmārs KUKAINIS
(10.08.1930.–31.01.2017.) –
USD 100,- Korporācijas Varavīksne
Vidusamerikas kopa;
Andrejs KĪSIS – USD 500,- Ilona
Kīsis;
Silvestrs LAMBERGS – USD
200,- Juris Veidiņš; 100,- Astrida
Ramrath; 50,- Marta Grinbergs;
Alberts LEGZDIŅŠ – USD 1000,-
Skaidrīte Legzdiņš;
Leģionāri – AUD 500,- DV Pertas
nodaļa Austrālijā#;
Lilijs LESKINOVITCH – USD
200,- Imants Leskinovitch;
Pēteris LIELZUIKA – USD 100,-
Aira Lielzuika;
Jēkabs LUTCIS – USD 50,- Erika
Clawson;
Rita MIESNIEKS – USD 500,-
Filip K. Klavins; 100,- Andrew un
Ruta Smithson ar ģimeni;
Helēna NĀGELA – AUD 500,-
Austrālijas baltiešu draudzības
apvienība (Australian Baltic Friend-
ship Society)*; 50,- Vija Sieriņa*;
Jānis Arvīds PIKELIS – EUR
288,37 Egons Piķelis;
Mārtiņš PLADARS – USD 50,-
Valts Pladars;
Rūta M. PRAUDIŅŠ – USD 100,-
Imants Praudiņš;
Kārlis un Karlina PRIEDE –
USD 100,- Antra Berger Priede;
Maksis RATERMANIS – USD
50,- Juris Ratermanis;
Augusts ROBIŅŠ – USD 100,-
Andrew Robins;
Dr. Jānis ROBIŅŠ – USD 30,- Bri-
gita Robiņa;
Heinrichs RŪSIS – USD 50,- Pē-
teris un Biruta Briedis;
Margarita SIDERS – USD 200,-
Ilze Muehlenbachs;
Alexander SPEAR, mazdēls –
USD 2000,- Ārija Brikmanis;
Biruta SPROĢIS – USD 500,-
Laimonis Sproģis;
Irēne STAPARS – EUR 100,-
Regina Švarcs;

Jāzeps ŠKĒLS – AUD 2 499 987,-
Jāzepa Šķēls TESTAMENTS;
Roberts ŠUTKA, tēvs, aizvests
1941. g. – USD 25,- Uldis Šutka;
Fil! Andrejs TOBISS – USD 250,-
Korporācija Beveronija;
Alfs ŪDRIS (1923–2017) – CAD

1000,- Guntis un Anita Liepiņš;
Ansis un Nora VAIROGS – AUD
150 000,- Anša un Noras Vairogs
TESTAMENTS;
Leitn. Miķelis VISGAUŠS – USD
100,- Miķelis P. Visgaušs;
Gunārs VĪTOLIŅŠ – USD 150,-

Vitauts R. Vītoliņš;
Rudolfs ZARINS – USD 100,-
Raymond Zarins;
Hugo ZĒBERGS – USD 100,- Li-
gita Krumkalns;
Antonija ZMUIDIŅŠ – USD 30,-
Stanley Zmuidiņš.

Ar ziedojumiem GODINĀTI

no 2017. gada 1. jūlija līdz 2017. gada 31. decembrim

Donations made from July 1 to December 31, 2017, in memory of a specific person

* Ziedojumi Nākotnes Namam /

* Donations to the Building for the
Future

Ziedojumi Zedelgēmas pieminek-
lim "Brīvībai" / # Donations to the
Zedelgem monument to freedom

18. novembra kolekte – USD
100,- Modris un Valija Galenieks*;
50,- Ivars Kēlers; 20,- ANONĪMS;
Māra Jauntirāne; Gatis un Minjona
Plūme;

Atzīmējot 18. novembri – AUD
500,- DV Pertas nodaļa Austrālijā*;
USD 20,- ANONĪMS;

Ilze DALIŅA, draugu velte 75.
dzimšanas dienā – AUD 1445,-
Kopziedojums, atzīmējot Ilzes

Daliņas 75. dz. d.*;

Zīle DUMPE, 80. dzimšanas die-
nā – EUR 100,- Līga Gēmute;
Sarmīte un Uldis GRAVA, ju-
bilejas velte – USD 100,- Silvija
Rutenbergs#;

Maija GRENDZE, 90. dzimša-
nas dienā – USD 100,- Alfrede un
Sarmīte Grava; Dzintra Kukainis;
Ināra Zariņš;

Irēna KLAUSS, atzīmējot 85.
dzimšanas dienu – AUD 200,-
Gunārs un Irēna Klauss;

Arvids LIELKĀJS, 90 gadu ju-
bilejā – EUR 200,- Kārlis Andrejs
Cerbulis; 100,- Ilze Lečmane;
Arvids Lielkājs; Marga un Katrīna
Pipasts; Māris Stubis; 60,- Uldis

Maksiņš; 50,- Arnis Dubrovskis;
Zigismunds Freimanis;

Muzejam veltīti izdevumi – AUD
960,- Ināra un Valdis Graudiņš;
Ilze un Richard SCHWARTZ,
pateicībā par 20 gadiem OMF –
USD 200,- Silvija Rutenbergs;
Studenšu korporācija Varavīk-
sne, 90 gadu jubilejā – EUR 100,-
Sandra Lielbārde;

Dace VENTERS, 75 gadu dzim-
šanas dienā – USD 200,- Jānis un
Velta Lazda;

Ziemassvētku dāvana – AUD 80,-
Vija Zars#; 50,- Edvīns Lecons; Vija
Sieriņa.

Ziedojumi DAŽĀDIEM MĒRĶIEM

no 2017. gada 1. jūlija līdz 2017. gada 31. decembrim

Donations made from July 1 to December 31, 2017, for various purposes

* Ziedojumi Nākotnes Namam / *
Donations to the Building for the
Future

Ziedojumi Zedelgēmas pieminek-
lim "Brīvībai" / # Donations to the
Zedelgem monument to freedom

AUD

50 000,- Ivara Birzuļa TESTA-
MENTA FONDS*; **2000,-** Sidnejas
Latviešu biedrības Dāmu kopa;

1000,- DV Kanberas nodaļa Austrā-
lijā#; Natālija Neiburga*; **300,-** Juris
un Lauma Reinfelds*; **200,-** Žanis
Mediķis#; Ieva un Valentīns Tran-
kelis*; Xenia Voigt*; **175,-** Sidnejas
Latviešu biedrības grāmatnīca;

150,- Jānis Lindbergs; **100,-** Bai-
ba Bērziņa; Biruta un Len Clark;
Mirdza Gratz; Juris un Margita
Jakovics#; Jānis un Ilga Priedkalns#;
Marta Rozentāle; Ausma Rozīte;

50,- U. Jankovskis*; Elvīra Latišs
(25,-*); Ilze Papworth; Leo un Zane
Riters; Aija un Jānis Stambulis#;
Skaidrīte Veidnere; **20,-** Ilma Cel-
miņš#; **10,-** Tālis Burkēvics#;

CAD

1000,- Hamiltonas DV vanadžu
kopa Kanādā#; Jānis Snuciņš*;
650,- Dzidra Krūmiņš; **400,-** Mari-
anna Steinmanis;

>

> **300,-** Jānis un Ligita Galdiņš; Arvīds Moruss*; **200,-** Verners Cinis; Kārlis Vasarājs (100,-*); Māris un Sarma Vītols; **150,-** Vitālijs Būcēns*; **125,-** Valdis Briedis; **100,-** Pāvils un Laila Cakuls; Rota Otto; Arnolds Smiltnieks; Kārlis Šūns; G. Vilks*; Aina Zibens; **75,-** Aleksandrs Šķepasts; **50,-** Imants Bunkis; Jānis Bunkis; Pēteris un Rita Dadzis; Ināra Jackson; Māra Kūlnieks; Valentine Leikucs*; Rita Mikelšteinis; Rute Pakalns; Arnolds un Giseline Stigners#; Aina Zulis; **40,-** Venta Lucs; **25,-** Imants Jānis Ozols;

EUR

21 750,- SIA Kokpārstrāde 98; **6749,-** DV Kanādas Valde#; **5000,-** Guntis un Laima Bērziņš*; **2152,-** DV ASV valde#; **1800,-** Maija Sinča (1000,-*) (800,-#); **1500,-** Ivars Ķirsons*; **500,-** DVF Notinghamas nodaļa; Uldis Kariņš; **300,-** Rudite Emir; **200,-** Dzintra Bungš; Hilda D. Coen*; Vija Ilze Klīve; Kārlis un Ināra Žubeckis; **150,-** George Neibergs; Dr. Maksims Strunskis; **136,48** Ilga Biskapa; **100,-** Valdis Bērziņš#; Inese Birzniece#; Richard Carswell; Arnolds Otto Dzilna; Pēteris Simsons; Heather Steele; **70,-** Ieva Burčika; **60,-** Ervīns Veics; Mirdza Zandberga-Saule un meita Māra Hegedeos; **50,-** Raivis Lečmanis; Ruta Pazdere; **32,97** Janīna Začeste#; **30,-** Politiski represēto apvienības Limbažu nodaļa; **20,-** Guntis Lielkājs; Iveta Vanaga;

USD

42 000,- ANONĪMS; **11 300,-** Latviešu ev. luter. draudze Vašingtonā, DC; **5000,-** Edgars Bērziņš; Arturs Grava; **3000,-** Maija Grende; Gunars un Veva Jakobsons; Sigrida Renigers; **2000,-** Dzintra un John (Jānis) Janavs; Paulis un Irene Lazda; Valdis un Austrā

Liepa; Valters Nollendorfs#; **1500,-** Klivlandes Latviešu biedrība; Ilze Stalis; **1100,-** Silvija Rutenbergs (100,-#); **1000,-** DV apvienība Klivlandē#; John un Irene Briedis; Inta un Andrejs J. Grots; Kārlis Kalējs; Ināra Kalniņš#; **767,-** Aijovas Latv. ev. luter. draudze; **700,-** John Sturmanis; **550,-** Karen Greever; **500,-** Daugavas Vanadzies ASV; Olģerts Balodis; Sigurds Brīvkalns; Ģirts un Christine Krūze; Daira Skriblis*; Juris Upatnieks; **400,-** Ilmārs Kalniņš; **374,-** Lansingas Latv. ev. luter. draudze; **350,-** Andris un Biruta Sprūds; Arnis Tubelis; **300,-** Aivars Kuplis; Guntis Ore; Gunta un Ārijs Pakalns; Selga Pētersons; Edvīns Upītis; **275,-** Skenektedijas Latv. ev. lut. draudze; **269,-** Seatles Latv. ev. lut. draudze; **250,-** Seatlas Latv. ev. luter. draudze; St. Pauls latv. ev. luter. draudze; Aivars un Māra Celmiņš; Arthur J. Ozolin; Dailons un Irina Stauvers; **200,-** Milvoku Latv. Sv. Trīsvien. ev. luter. draudze; Aija Blitte; Elza Brachman; R. Finlayson; Monika un Dzidris Goņiņš*; Gatis un Minjona Plūme#; Aristids Ratermanis; Andris Ritelis; Dace Sprecher; Igor Sturm; Sylvia Ūdris; Lauma un Ivars Zusevics; **150,-** Āra Pumpurs; Andris un Ināra Rogainis; **136,-** Des Moines apkārtnes tautieši ASV; **135,-** Vita Bite; **100,-** Indianas Latv. Pensionāru biedrība; Ņujorkas Latv. ev. luter. draudzes Salas novada Dāmu komiteja; Aivars Aistars; Daina Apple; Vitauts un Māra Beldavs#; Juris un Ilze Bērziņš; Ēriks un Laurie Celms; Elga M. Čāče; Erita un Ilmārs Dzilna; George Garnelis; Imants un Ruta Kalniņš; Ingrida un Herberts Lediņš; Silvija Lizlovs; Manfreds Munters; George J. Neimanis; Ausma Nonacs; Māris Nora; Māra un Andris Padegs; Ilze Pētersone; Jānis Pone; Dzidra Reimanis; Baiba Rosenkranz; Pēteris Simsons; Mar-

tin Tatuch; Gunta Ūsis; **75,-** Māra Marchand; **64,-** Aetna Foundation; **50,-** Saginavas Latviešu klubs; Olģerts Čakars; Gunta Douglas; Marta Grinbergs; Vija Hosp; Imants Kalniņš un Dorothy; Inese Kaņeps; Elga un Juris Krasts; Uldis Kronītis; Ēriks Krūmiņš#; Paul Maldutis; Nora Mičule; Miervaldis Mieriņš; Jānis Robins; Māris Roze; Andrejs Rozentals; Valdis M. Tums; Māra un Juris Ubans; Juris Udris; Dzintra L. Zariņš; Valda Ziemelis; Līga Ziemelis-Stam; **40,-** Ināra Grigolats; Valda Zemesarājs; **35,-** Vitolds Vītums; **30,-** Ruta Majumdar; Baiba Ozols; **25,-** Jānis Bērziņš; Arija Lee; Miervalds Malcenieks; Ingrida Miemis; Valdis Nodievš; Lidija un Vitalijs Tarbunas; Valentine Upats; Ausma un Harijs Zikmanis; **20,-** Pauls Kupšis; Aldis un Susan Lapiņš; Mark A. un Ināra Liepa; Mirdza Odins; Salvins Strods; Imants Zeidlickis; Gene Zelcs; **15,-** Valdis Keris; **10,-** Ojārs Brūveris.

Pateicamies visiem ziedotājiem – gan ilggadējiem atbalstītājiem, gan tiem, kuru ziedojumi parādījušies pirmo reizi. Tā kā pagājušajā gadā sākās ziedojumu vākšana Zedelgemas piemineklim, šajos sarakstos pirmo reizi tiek atzīmēti ziedotāji šim mērķim.

We thank all of our donors – both our longstanding supporters, and those who have donated for the first time. This is the first time that we list supporters of our Zedelgem project, as we only started to invite donations for it last year.

■ *Pēdējā brīža ziņas // The Latest News*

Vēsturisks brīdis – parakstīts līgums par Nākotnes Nama celtniecību

Klātesot muzeja direktoram Gunāram Nāgelam, kultūras ministrei Dacei Melbārdei un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministram Kasparam Gerhardam, 29. maijā valsts akciju sabiedrības "Valsts nekustamie īpašumi" ("VNĪ") valdes priekšsēdētājs Ronalds Neimanis un SIA "Skonto Būve" valdes loceklis Juris Pētersons parakstīja līgumu par Nākotnes Nama celtniecību.

Svinīgais līguma parakstīšanas brīdis notika Vecrīgā, Okupācijas muzeja pastāvīgās ēkas zālē, no kuras jau ir pilnībā demontēta vecā ekspozīcija. Uzmanā būvnieku pārstāvis Juris Pētersons teica, ka jau jūnijā ap Okupācijas muzeja ēku varētu būt būvlaukums un nākamvasar muzejam varētu būt piebūve. Ministre Dace Melbārde izteica cerību, ka būvnieki spēs projektu īstenot noteiktajā laikā, jo tas jau pārāk ilgi bija iestrēdzis birokrātijas valgos. Jaunākajā "VNĪ" ziņojumā par projekta gaitu minēts, ka būvdarbi beigsies 2019. gada septembrī. Muzejs ar jauno ekspozīciju apmeklētājiem varētu būt atvērts ne agrāk kā 2020. gadā. //

Historic Moment – the Signing of the Building Contract for the Reconstruction of the Museum

On May 29, in the presence of the Director of the Museum, Gunārs Nāgels, the Minister for Culture, Dace Melbārde, and the Minister for Environmental Protection and Regional Development, Kaspars Gerhards, the Building Contract for the Museum's reconstruction was signed by the Chairman of State Joint Stock Company "State Real

Muzeja direktors Gunārs Nāgels muzejam tik nozīmīgajā dienā pauda: "Ar šo brīdi var uzskatīt, ka Okupācijas muzeja būvniecība ir sākusies. Muzejā valda gaišs un tomēr piesardzīgs optimisms, jo nākamā gada laikā plānotie būvdarbi un muzeja iekārtošana vēl prasīs ne mazumu saspringta darba" // On this crucial day for the Museum, Director Gunārs Nāgels stated that: "With this action we can assume that the reconstruction of the Museum has started. A bright but cautious atmosphere dominates in the Museum because construction work during the next year and then moving into the renovated building will require a great deal of intense and hard work"

Estate" (SRE), Ronalds Neimanis, and a member of the Board of Directors of the construction company "Skonto Būve", Juris Pētersons.

The signing took place in the centre of Rīga, in the permanent exhibition hall of the Occupation Museum from where all exhibits have already been removed. The representative of the builders, Juris Pētersons, stated that already in the summer this could be a construction site and the addition to the present building could be finished by next summer. Minister Dace Melbārde expressed hope that the builders will keep to the planned schedule, as the project has already suffered too many delays. The latest estimate from SRE is that construction could be finished by September 2019. Then the new exposition of the Museum could open in 2020. //

"VNĪ" valdes priekšsēdētājs Ronalds Neimanis un SIA "Skonto Būve" valdes loceklis Juris Pētersons paraksta līgumu par Nākotnes Nama celtniecību // The SRE Chairman Ronalds Neimanis and the member of the Board of Directors of "Skonto Būve" Juris Pētersons sign the Building Contract for the Museum's reconstruction project

Muzejs būs pateicīgs par jūsu ziedojumu, jo no tā ir atkarīga muzeja nākotne The museum is grateful to every donor! Your contribution to the museum will help us exist and grow

Ziedojumus muzejam un grāmatu pasūtīnājumu var nodot, sūtīt un pieteikt:

Lielbritānijā: Inese A. Smith
36 Fairmount Drive
Loughborough
LE11 3JR, United Kingdom.

ASV: čeki rakstāmi OMFA, c/o
Ilze Resnis, 10930 Nollwood
Drive, Chardon, OH 44024, USA.
Ziedojumi atskaitāmi, aprēķinot
ienākumu nodokļus.
Ar kredītkarti, lietojot OMFA "PayPal"
adresi paypal@omfa-usa.org

Kanādā: čeki rakstāmi LRDF
("Latvia Relief and Development
Fund") ar piezīmi "ziedojums
Okupācijas muzejam", c/o Dagnija
Staško, 16 Elterwater Ave., Nepean,
ON K2H 5J2, Canada. Ziedojumi
atskaitāmi no Kanādas federālajiem
ienākumu nodokļiem.

Austrālijā: čeki rakstāmi „SLS –
Okupācijas muzejs” un sūtāmi: Ināra
Graudiņa, 141 Darley Rd., Randwick,
NSW 2031, Australia.

Latvijā: Latvijas Okupācijas muzejā,
Raiņa bulvārī 7, Rīgā,
LV-1050,
SEB banka,
kods UNLALV2X, konta
nr. LV67UNLA0002400700517.
Muzejā var ziedot ar kredītkarti.

Ar kredītkarti vai "PayPal" tiešsaistē
muzeja mājaslapā www.omf.lv

Par veikto ziedojumu rakstiet:
ziedojumi@omf.lv

Apkārtraksts nr. 45,
2018. gada vasarā Rīgā.
Iznāk divas reizes gadā.
ISSN 1407-3668
Redaktore Inese Jansone, tulkotājas
Gundega Michele, Irēne Lazda, make-
tētājs Jānis Kulmanis.

Atsauksmes par šo apkārtrakstu
aicinām sūtīt uz
pr.okupacijasmuzejs@omf.lv

Latvijas Okupācijas muzejs,
Raiņa bulvārī 7, Rīga, LV-1050

Tālruni: birojs – 67212715,
Izglītības nodaļa – 67211030,
www.omip.lv
Fakss 67229255
E-pasts: omf@latnet.lv
Mājaslapa: www.omf.lv
www.okupacijasmuzejs.lv
Reģ. nr. 40008018848

Vāka dizains
// Cover
design:
Rolands
Vēgners